

DERDEST SORUŞTURMA EVRAKINA YÖNELİK TAVSİYELER

İçindekiler

1- Ağır Cezalık Suçlarda Bizzat Takip	3
2- Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Yasa ile İlgili İşlemler	3
3- Akıl Hastası Olduğu Belirlenen Kişilerin Vesayet Makamına Bildirilmesi	3
4- Arama Kararları ve Uygulanması	4
5- Aranana veya Yokluğunda Tutuklanan Şahıslarla İlgili Evrakın Sürekli Denetime Tabi Tutulmadığı	5
6- Avukat Bürolarının Cumhuriyet Savcılarınca Aranacağı	5
7- Baro Pulu Olmayan ve Suret Harcı Yatırılmayan Vekâletname ve Yetki Belgesi	5
8- Bilirkişi Seçimi ve Sorulacak Hususlar	6
9- CMK'nın 332. Maddesine İlişkin Uyarı	7
10- Cumhuriyet Savcıları Tarafından Düzenlenen İfade Tutanakları	7
11- Çağrı Kâğıdına Sıfat ve Meşruhat Yazılması Gerektiği	8
12- Çocuklar Hakkındaki Tahkikatlar	8
13- Daimi Arama Kararlarıyla İlgili Bazı Hatalı Uygulamalar Yapıldığı	8
14- Delillerin Baştan ve Birlikte Toplanması, Süratle İkmali	10
15- Devlet Düzeninin Korunması ile İlgili Suç Teşkil Eden Olayların Bakanlığa Bildirilmesi	16
16- Dilekçelere Yazılan Tahkik Talebini Havi Derkenarlar	16
17- Dizi Listesi Düzenlenmeden Evrak Gönderilmesi	17
18- Düzensiz Evrak	17
19- El Koyma İşlemlerinde Hâkim Onayı Alınmaması	17
20- Evraka Geliş Tarihinin Yazılması	18
21- Evrakın Yeniden Ele Alınması Durumunda Yapılacak İşlem	18
22- Faili Meçhul Evrakın Deliller Toplanmadan Kolluğa Gönderilmesi	19
23- Faili Meçhul Evrakta Kolluğa Yazılan Müzekkerelerin Tekidi	19
24-Faili Meçhul Olayların Muhabere Kaydından Takibi	20
25- Faili Meçhul Soruşturma Evrakını Tomarı ile Kolluğa Yollamama	20
26- Genetik İncelemelerde Kimlik Bilgilerinin Gizlenmediği	20
27- Gizli Soruşturmacının Kimlik Bilgilerinin Evrak İçinde Saklandığı	21
28- Hâkim İzni Olmadan Genetik İnceleme Yaptırıldığı	21
29- Hukukî Mahiyetteki Evrak	21
30- İhbar Kaydına Alınması Gereken Evrakın Soruşturmaya Kaydedilmesi	22
31- İletişimin Tespiti, Dinlenilmesi, Kayda Alınması, İzlenmesi, Sinyal Bilgilerinin Değerlendirilmesi ve Mobil Telefonların Yerlerinin Belirlenmesi İle Kişilerin Teknik Takibi	23
32- İlgililerin Doktora Sevkleri	25
33- İşkence ve Kötü Muamele Suçlarına İlişkin Tahkikatlar	25
34- İşlemsiz Evrak	26
35- Kalem Denetimi	26
36- Kalemde Tebligat	27
37- 4483 sayılı Yasa hükümlerinin uygulanmasına ilişkin incelemede	27
38- Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesine Dair Evrakın Tetkikin	28

39- Kolluğa yazılan bir kısım müzekkerelerde, yasal düzenlemeye aykırı olarak soruşturma işlemlerinin yapılmasının istenildiği	29
40- Noter ve Avukatlar ile En Üst Dereceli Kolluk Amirleri Hakkındaki Soruşturmalar	29
41- Noterlik İş Kâğıtlarının Mahkeme Kararı Olmadan İstenmesi	30
42- Olay Yeri ve Cesedin Fotoğraflarının Çekilmesi Gerektiği	30
43- Orman Suçlarına İlişkin Daimi Arama Kararlarının Orman İdaresine Gönderilmediği	31
44- Otopsilerin Tek Hekimle Yapılması	31
45- Ön Ödeme Tebliği İçin İlgililerin Celbi	31
46- Soruşturma Evrakının Kaybolması ve Kolluğa Gönderilenlerin Akıbetinin Araştırılmaması	32
47- Soruşturma Sırasında Öğrenilen Kabahat Fiilleri ile İlgili İşlem Yapılmaması	32
48- Subay, Astsubay ve Askeri Şahıslar Hakkında Tahkikatlar	33
49- Suç Eşyasının Evrak Arasında Muhafazası	33
50- Şikâyet Dilekçelerinin Kayıtsız Olarak Havalesi	33
51- Şikâyetçi ve Şüpheliye Yasal Haklarının Anlatılıp Açıklanmadığı	34
52- Şüphelilerin savunmalarının Alınması Amacıyla Adres Araştırmasının Yapılması	34
53- Şüpheli, Mağdur, Müşteki ve Tanıkların Çağırılması	34
54- Tanık İfadelerinde Meslek Bilgilerinin Sorulmadığı	35
55- Tanıklık ve Yemin	35
56- Trafik Kazalarında Bildirim	35
57- Tutuklu Evraka Öncelik Verilmesi	36
58- Tutuklu Evraka “TUTUKLU-İŞ” İbaresinin Yazılmaması	36
59- Tutuklanan Yabancı Uyruklu Şahıslar Hakkında Duyuru	36
60- Tutuklamanın Yakınlarına Bildirilmemesi	36
61- Tutukluluğun İncelenmesinin Yasal Süresinde İstenmediği	37
62- Uzlaşma Hükümlerinin Hatalı Uygulandığı	37
63- Yargıda Hedef Süre	39
64- Zabıtların İmzasız Bırakılmaması	40
65- Zamanaşımı Sürelerinin Hesabında Hata	41
66- Zorla Getirme Kararları	42
67- Zorunlu Müdafî ve Vekil Bulundurulmadan İfade Alma	42

1- Ağır Cezalık Suçlarda Bizzat Takip

Başta ağır cezalık suçlar olmak üzere, özel kanunlarda soruşturmanın bizzat Cumhuriyet savcılar tarafından yapılması öngörülenler ile önemli olaylara ilişkin bir kısım soruşturmaların kolluk görevlilerine bırakıldığı saptanmıştır.

(... sayılılar.)

* T.C. Anayasası'nın 36, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160, 161, 170, Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunu'nun 17-21. maddeleri uyarınca, bir suçun işlendiği görünümünü veren bir hâli öğrenir öğrenmez kamu davası açmaya yer olup olmadığına karar vermek ve gerçeği saptamak üzere harekete geçme temel görevi bulunan Cumhuriyet savcısının, emrindeki adli kolluk görevlileri aracılığı ile her türlü araştırmayı yapabileceği, maddî gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adli kolluk görevlileri marifetiyle, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına alabileceği, ancak işlenmiş bir suçla ilgili etkin ve eksiksiz bir soruşturmayı ivedilikle, özenle yürütme, dava açma görev ve yetkisinin Cumhuriyet savcısına verilmiş olması nedeniyle basit hadiseler dışında ve zorunluluk bulunmadığı takdirde soruşturmaların bizzat Cumhuriyet savcılarınca yürütülmesi icap ettiğinin bilinmesi,

2- Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Yasa ile İlgili İşlemler

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Yasa'nın 2. maddesi 1. fıkrasının b, ç ve d bentlerinde tanımları yer alan şiddet unsurlarının tespiti halinde, kusurlu eş hakkında aynı Yasa'nın 8. maddesi uyarınca tedbir kararı verilmesi için başvuruda bulunulmadığı izlenmiştir.

(... sayılılar.)

* 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Yasa'nın 2. maddesinin 1. fıkrasının b, ç ve d bentlerinde tanımları yer alan şiddet unsurlarına şiddet mağdurunun maruz kaldığının tespiti halinde “şiddet mağdurları ve şiddet uygulayanlar” hakkında belirtilen Yasa'nın öngördüğü tedbirlerin uygulanması yönündeki hükümlerinin göz önüne alınarak gereğine tevessül edilmesi,

3- Akıl Hastası Olduğu Belirlenen Kişilerin Vesayet Makamına Bildirilmesi

... sayılılarda, şüpheli/mağdur/müştekinin evrak içeriğine göre akıl hastası olduğuna dair şüphe bulunmasına rağmen, vesayet makamına ihbarda bulunulmadığı gözlenmiş, gereğine tevessül ettirilmiştir.

* Türk Medeni Kanunu'nun 405/2. maddesi gereğince “Görevlerini yaparlarken vesayet altına alınmayı gerekli kılan bir durumun varlığını öğrenen idari makamlar, noterler ve mahkemeler, bu durumu hemen yetkili vesayet makamına bildirmek zorundadırlar.” şeklindeki amir hükmün göz ardı edilmemesi,

4- Arama Kararları ve Uygulanması

Arama kararları ve uygulanmasına ilişkin incelemede;

a) Arama yapılacak yer, şüphelinin kimliği, kararın geçerli olacağı süre ve makul şüphe sebepleri gibi zorunlu unsurlar belirtilmeden genel nitelikte arama kararları istendiği,

Örneğin;

... sayılıda, mahalli zabitanın şüpheli (E.H.) ile ilgili olarak yazdığı istek yazısında, adı geçen in uyuşturucu madde ticareti yaptığı, temin ettiği uyuşturucu maddeler ile birlikte Mersin ilinden Ankara'ya geleceği ifade edilerek, adı geçen in ve yanında bulunabilecek kişilerin yakalanabilmesi açısından Gölbaşı ilçesinde uygulama yapılarak Mersin ilinden gelen özel otomobiller ve yolcu otobüslerinde arama yapılmasının istendiği, Cumhuriyet savcısı tarafından düzenlenen ... tarihli arama kararında, sadece şüpheli (E.H.)'nin ismi yazılarak kimliği ile alakalı diğer bilgilere yer verilmeden, bu şüpheli ile birlikte yanında bulunabilecek diğer kişilerin de aranması, Mersin'den gelip Ankara'ya Gölbaşı ilçesi Konya yolundan girecek bütün özel otolar ve yolcu otobüslerinde gece/gündüz olmak üzere, üzerlerinde, eşyalarında, bagajlarında ve buldukları araçlarda belirli süre sınırı olmadan arama yapılmasına karar verildiği,

b) ... sayılılarda, Cumhuriyet savcısı tarafından bizzat arama kararı verilen durumlarda, gecikmesinde sakınca bulunan halin gösterilmediği,

c) ... sayılılarda, Cumhuriyet savcısının katılmadığı konut, işyeri veya diğer kapalı yer aramalarında, şüpheli ile birlikte o yer ihtiyar heyetinden veya komşularından iki kişi bulundurulmadığı,

d) ... sayılılarda, usulüne uygun arama kararı olmamasına rağmen kolluk tarafından mağdurun rızasının bulunduğu gerekçesiyle karar alınmaksızın evde delil araştırması yapıldığı,

Görölmüştür.

* CMK'nın 116. maddesi gereğince, "...makul şüphe varsa, şüphelinin veya sanığın üstü, eşyası, konutu ve işyeri ile ona ait yerlerin" aranabileceği, 119/2. maddesi uyarınca "arama kararlarında, aramanın nedenini oluşturan fiil, aranılacak kişi, aramanın yapılacağı konut veya diğer yerin adresi, karar veya emrin geçerli olacağı süre açıkça gösterilir" şeklindeki hükümleri dikkate alınarak, genel bir biçimde arama yapılmasına dair karar verilmemesi, kişi özgürlüğünü kısıtlayabilecek benzeri işlemlerin ifasından önemle kaçınılması,

Anılan Yasa'nın 119/1. maddesi uyarınca, "Cumhuriyet savcısının ancak gecikmesinde sakınca olan hallerde yazılı arama emri verebileceği" şeklindeki düzenleme karşısında, somut olaya ilişkin olarak gecikmesinde sakınca bulunan halin ne olduğunun mutlaka belirtilmesi,

5271 sayılı Kanun'un 119/4. maddesinde yer alan "Cumhuriyet savcısı hazır olmaksızın konut işyeri veya diğer kapalı yerlerde arama yapabilmek için o yer ihtiyar heyetinden veya komşularından iki kişi bulundurulur." hükmünün tatbikatta nazara alınması,

Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği'nin “karar alınmadan yapılacak arama” başlıklı 8. maddesinin f bendinde zikredilen “ilgilinin rızası” tabirinin iptal kararının yapılan temyizi sonucu Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 14/09/2012 tarih ve 2007/2257 esas, 2012/1117 sayılı kararı ile onandığının akılda tutulması,

5- Aranana veya Yokluğunda Tutuklanan Şahıslarla İlgili Evrakın Sürekli Denetime Tabi Tutulmadığı

Aranana veya yokluğunda tutuklanan şahıslara ilişkin evrak ve dosyalarla ilgili işlemlerin geçerliklerinin devam edip etmediğinin sürekli kontrol edilemediği tespit edilmiştir.

* Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdarî ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 20 ve 117. maddelerine göre, haklarında yakalama emri çıkartılanlar ve yokluğunda tutuklama kararı verilen şüpheli, sanık ve hükümlülerin yakalanmalarına ilişkin yapılan işlemlerin safahatının UYAP'ta yakalama kaydına; sıra numarası, evrakın geldiği tarih, evrakı gönderen merci, tarih ve numarası, aranana şahsın kimlik bilgileri, suçun türü, şüpheli veya sanık ise suçun işlendiği tarih, yakalama kararının tarih ve numarası, hükümlü ise hükmün kesinleştiği tarih, cezanın türü ve miktarı, aranana şahsın yakalanması için yapılan işlem ile diğer yapılan işlemlerin düşünceler hanesine kaydının yapılması, bu belgelerin geçerliliklerinin devam edip etmediğinin sürekli kontrol edilerek, düzenlenen, geri alınan, kaldırılan veya infaz edilen emir ya da kararların ilgililerin mağduriyetlerine sebep olmamak için yakalama emrinin UYAP'tan derhâl kaldırılması, meydana gelebilecek sistem kesintilerinin makul olmayan bir süre devam etmesi hâlinde işlemlerin fizikî ortamda yapılması, sistem çalışmaya başladığında zaman geçirilmeksizin yapılan işlemlerin UYAP'a aktarılmasının unutulmaması,

6- Avukat Bürolarının Cumhuriyet Savcılarınca Aranacağı

Avukat bürolarında yapılan arama işlemlerinde;

a) ... sayılılarda, soruşturma sırasında avukatlara ait büronun / konutun Cumhuriyet savcısının emri üzerine kolluk tarafından arandığı,

b) ... sayılılarda ise aramanın Cumhuriyet savcısı tarafından yapılmasına karşın baro temsilcisinin çağırılmadığı,

İzlenmiştir.

* 5271 sayılı CMK'nın 130, 1136 sayılı Avukatlık Yasası'nın 58. maddeleri ve Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün 13 sayılı Genelgesi'nde açıklandığı üzere, avukatlara ait büro ve konutların mahkeme kararıyla ve kararda belirtilen olayla ilgili olarak yapılabilen aramaların Cumhuriyet savcısı denetiminde baro başkanı veya onu temsil eden bir avukatın katılımının sağlanması suretiyle gerçekleştirilmesi,

7- Baro Pulu Olmayan ve Suret Harcı Yatırılmayan Vekâletname ve Yetki Belgesi

Vekâletname ve yetki belgelerinin incelenmesinde;

a) ... sayılılarda, avukatların vekil sıfatıyla ibraz ettikleri dilekçelerine bağlı bulunan ve kendileri tarafından onaylanan vekâletname örneklerinin harçlandırılmadığı,

b) ... sayılılarda, soruşturma dosyalarına iliştirilen vekâletname ve yetki belgelerinde baro pulunun bulunmadığı,

Belirlenmiştir.

*** Bu tür vekâletnamelerin Harçlar Kanunu'na bağlı (1) sayılı tarifenin D/I-c pozisyonu uyarınca harca tâbi tutulması gerektiği göz önünde bulundurularak, hazine zararına sebebiyet verilmemesi,**

1136 sayılı Kanun'un 27/2 ve TBB Staj Kredi Yönetmeliği'nin 4. maddeleri uyarınca, 10/05/2001 tarihinden itibaren vekâletname ve yetki belgesi asıl ve suretlerine Türkiye Barolar Birliği tarafından bastırılan pulların yapıştırılması, pulu eksik veya bulunmayanların kabul edilmemesi, on günlük meilde pul tamamlanmadıkça vekâletnamenin işleme konulmaması,

8- Bilirkişi Seçimi ve Sorulacak Hususlar

Bilirkişi incelemesi yaptırılmasına ilişkin evrakın tetkikinde;

a) ... sayılılarda, görüntü veya ses kayıtlarının çözümü gibi özel ihtisas gerektirmeyen ve kolluk marifetiyle yaptırılabilir konularda, Cumhuriyet başsavcılığı zabıt kâtibinin bilirkişi olarak görevlendirilerek ücret yazılmak suretiyle yargılama giderleri açısından şüphelinin durumunun ağırlaştırıldığı,

b) ... sayılılarda, suçun mahiyetinin tespiti için bilinmesi gerekli tüm hususların bilirkişiden sorulmadığı, ...sayılılarda da raporun ibraz süresinin belirtilmediği,

c) ... sayılılarda, inceleme konusu eşyanın bilirkişiye verilmesi sırasında usulüne uygun şekilde yemininin yaptırılmadığı ve dosya ile eşyanın teslim teslim tutanağının düzenlenmediği,

d) ... sayılılarda, Bilirkişilik Bölge Kurulları tarafından belirlenen liste dışından bilirkişi görevlendirilmesine rağmen gerekçe gösterilmediği,

e) ... sayılılarda, Cumhuriyet savcılarınca görevlendirilen bilirkişilerin, UYAP'ta Cumhuriyet başsavcılığınca atanan bilirkişilere ilişkin bilgi ve işlemlerin safahatının yer aldığı "Bilirkişilik Kaydına" işlenmediği,

Anlaşılmıştır.

*** Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 63. maddesinde belirtilen "çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hallerde bilirkişi görüşünün alınabileceği" ve "hâkimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgi ile çözülmesi olanaklı konularda bilirkişi dinlenemez" şeklindeki emredici kurallara uyulması, bilirkişilerin seçiminde, aynı Yasa'nın 64 ve izleyen maddeleri hükümlerinin gözden uzak tutulmaması,**

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 66/1. maddesinde görevlendirilen bilirkişinin sorunun çözümünü kolaylaştıracak ve suçun unsurlarını tespiti yarayacak şekilde rapor

hazırlayabilmesi için kendisinden istenen hususların ayrıntılı olarak açıklanması ve rapor ibraz etmesi için uygun bir süre verilmesi icap ettiğinin bilinmesi,

Bilirkişilik Bölge Kurullarınca belirlenen liste dışından seçilen bilirkişilere CMK'nın 64/5-6. madde ve fıkralarında gösterilen şekilde yemin verilmesi, yeminin ifasından sonra dosya ile eşyanın tutanak ile teslimi gerektiğinin hatırlanması,

CMK'nın 64/2. maddesi gereğince, bilirkişi listelerine girmeyenler arasından bilirkişi seçilmesi durumunda, buna dair gerekçenin atama kararında gösterilmesi gerektiğinin göz ardı edilmemesi,

Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdarî ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in "Bilirkişilik kaydı" başlıklı 113. maddesi uyarınca Cumhuriyet başsavcılığınca atanan bilirkişilere ilişkin bilgi ve işlemlerin safahatının UYAP'ta tutulan bilirkişilik kaydına; sıra numarası, soruşturma numarası, bilirkişinin kimlik bilgileri, mesleği ve görevi, atanma nedeni, dosyanın bilirkişiye teslim tarihi ile verilen süre, raporun sunulduğu tarih, ek rapor tanzim edilip edilmediği ve takdir edilen ücret ile varsa düşüncelerin işlenmesi,

9- CMK'nın 332. Maddesine İlişkin Uyarı

CMK'nın 332. maddesine ilişkin incelemede;

a) ... sayılılarda, kolluk, idari makamlar ve başka yer Cumhuriyet başsavcılıklarına, istenilen kişilerin müracaatının sağlanması veya ifadelerinin alınmasına yönelik olarak yazılan bir kısım müzekkerelere, "Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 332. maddesi gereğince istenen işlemin on gün içerisinde gerçekleştirilmesinin zorunlu olduğu, bu süre içinde yerine getirilemiyorsa sebebi ve en geç ne zaman cevap verileceğinin bildirilmesi, aksi davranışın TCK'nın 257. maddesine aykırılık teşkil edeceği" yolunda ihtar içeren ibarelerin eklendiği,

b) ... sayılılarda, tapu, banka, HTS kayıtları gibi bilgi istemini içeren yazılarda ise Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 332. maddesinde yazılı şerhin yer almadığı,

Müşahede edilmiştir.

* Ceza Muhakemesi Yasası'nın 332. maddesinde açıkça belirtildiği üzere, mahkemeler ve Cumhuriyet savcılığı tarafından istenen "bilgilere" 10 gün içinde cevap verilmesi zorunluluğunun bulunduğu, diğer hususlarda ise, ilgili kişi ve kurumlardan yapılması istenen işin niteliğine göre makul bir süre tanınması gerektiğinin bilinerek, anılan şerhin sadece "bilgi isteme" kapsamında kalan yazılara konulması,

10- Cumhuriyet Savcıları Tarafından Düzenlenen İfade Tutanakları

Cumhuriyet savcıları tarafından düzenlenen ifade tutanaklarının tetkikinde;

a) Bir bölümünde şüphelilerin kişisel, sosyal ve ekonomik durumları ile ilgili bilgilerin kendilerine sorulup saptandıktan sonra ifade tutanaklarına yazılması kuralına uyulmadığı,

(... sayılılar.)

b) Bazı ifade tutanaklarında şüphelilerin vatandaşlık kimlik numaralarının bulunmadığı,

(... sayılılar.)

Görölmüştür.

*** 5271 sayılı CMK'nın 147. maddesi ile Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 23/son maddesinde değinilen Ek-D formatında açıkça belirtilen hususlara titizlikle riayet edilerek, ifadesine başvuruşan şüphelilerin kişisel ve ekonomik bilgilerinin kendilerine sorulup saptanmasından sonra ifade tutanaklarına da işlenmesi, kimliği ile ilgili bölüme ise vatandaşlık kimlik numarasının yazılması,**

11- Çağrı Kâğıtına Sıfat ve Meşruhat Yazılması Gerektiği

Çağrı kâğıtlarına yönelik incelemede;

a) ... sayılılarda, soruşturma evrakının şikâyetçisine çıkarılan çağrı kâğıtlarına, şüphelilere yönelik,

b) ... sayılılarda, şüphelilere gönderilen davetiyelere tanıklara ilişkin,

Meşruhatın yazıldığı,

c) ... sayılılarda ise, şüpheli, tanık, müşteki ve mağdurlara gönderilen davetiye ve çağrı kâğıtlarına yasal meşruhatın konulmadığı,

Anlaşılmıştır.

*** Çağrılacak kişilerin sıfatları dikkate alınmak suretiyle, şikâyetçi ve mağdurlara yönelik olarak düzenlenen çağrı kâğıtlarına 5271 sayılı Yasa'nın 43 ve 233, tanıklara yönelik olarak düzenlenen çağrı kâğıtlarına 43, şüphelilere hitaben düzenlenen davetiyelere ise 145. maddelerindeki meşruhatın yazılmasına özen gösterilmesi,**

12- Çocuklar Hakkındaki Tahkikatlar

Suçta sürüklenen çocukların işledikleri bir kısım suçlarda, soruşturmanın kolluğa bırakıldığı gözlenmiştir.

(... sayılılar.)

*** 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 15. maddesi uyarınca, suçta sürüklenen çocuk hakkındaki soruşturmanın kolluk görevlilerine bırakılmayarak bizzat Cumhuriyet savcılarını tarafından yapılması,**

13- Daimi Arama Kararlarıyla İlgili Bazı Hatalı Uygulamalar Yapıldığı

a) Soruşturma sırasında ifadesi alınan fakat daha sonraki aşamalarda suçü işlemedikleri anlaşılan şüpheliler hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair ek karar yazılmaksızın daimi arama kararları tanzim edildiği,

(... sayılılar.)

b) Değişik zamanlarda ve farklı yerlerde işlenip, aralarında hukuki ve fiili irtibat bulunduğu dair herhangi bir bulgu olmayan suçlara ilişkin evrakın tek bir soruşturma numarası üzerinden takibinin yapıldığı, çok sayıda ve birbirinden bağımsız suçlar için tek daimi arama kararı tesis edilip, faillerin zamanaşımı süresince aranması ve yakalandıklarında Cumhuriyet savcılığında hazır edilmesi için kolluğa müzekkereler yazıldığı,

(... sayılılar)

c) Faili meçhul bulunan bazı dosyalarda, evrak kapsamına göre oluşan tüm suçlar yerine sadece tek bir suçtan veya tek suç oluşmasına rağmen birden fazla suçtan ya da hatalı suç nitelendirmesi yapılmak suretiyle daimi arama kararı verildiği,

Örneğin;

aa) ... sayılılarda görüleceği üzere, kapı, pencere, balkon gibi yerleri zorlamak, kırmak ve sair suretlerle bertaraf edip ya da açık kapı veya pencereyi kullanarak meskun yere girmek suretiyle gerçekleştirilen hırsızlık eylemlerinde, eylemin özelliğine göre TCK'nın 142/4. maddesine aykırı şekilde aynı Yasa'nın 116 ve/veya 151. maddelerine uyan konut dokunulmazlığını ihlal ve/veya mala zarar verme suçlarına yer verilmediği,

bb) ...sayılılarda, basit tıbbi müdahale ile giderilebilir şekilde yaralamak suretiyle yağma suçunda, kasten yaralama suçunun yağma suçunun unsurlarından olduğu göz ardı edilerek sadece yağma suçu yerine iki ayrı suçtan daimi arama kararı düzenlenebildiği,

cc) ... sayılıda, müştekinin saat 15.45 sularında işletmekte olduğu markette müşteri ile ilgilendiği sırada faili meçhul şüphelinin kasadan 650 TL parayı çaldığını, sonradan kamera kayıtlarından tespit ettiğinden bahisle hırsızlık suçundan yaptığı şikâyette, marketin halka açık yer olup hırsızlığın gündüz vakti marketin açık olduğu an işlenmiş olduğu, böylece konut/işyeri dokunulmazlığını ihlal suçunun oluşmadığı düşünülmeden TCK'nın 142/2-h maddesinin yanında 116/3,

... sayılıda, müştekinin kapıları kilitli aracının sağ ön kapısından girilerek oto teybi ile kaputuna zarar verilip radyatör ve aküsünün çaldığı olayda, evrakın TCK'nın 142/2-h, 151/1. maddeleri yerine 142/1-e, 151/1,

... sayılıda, kamu hizmetine tahsis edildiği anlaşılan Türk Telekom'a ait telefon direğinin kırılarak zarar verilmesi olayında, TCK'nın 152/1-a yerine 151/1,

... sayılıda, müştekinin direksiyon kilidi ile park hâlinde bulunan motosikletinin çalınması olayında TCK'nın 142/1-e maddesi yerine 142/2-h,

... sayılıda, müştekinin ikamet ettiği apartmana ait merdiven boşluğunda doğalgaz borusuna zincirle bağlı hâlde kilit altında bulunan bisikletinin zinciri kesilmek suretiyle gerçekleştirilen hırsızlık suçunda, TCK'nın 142/2-h, 116/1. maddeleri yerine 142/1-e,

... sayılıda, mezarlık ziyaretine giden müştekiye ait aracın sağ ön camı kırılarak el çantası, ziynet eşyaları, kimlik kartları ile banka kartının çaldığı olayda, TCK'nın 142/2-h, 151/1. maddeleri yerine 142/1-e,

Maddelerinden daimi arama kararları yazıldığı,

d) ... sayılıda, hırsızlık, konut dokunulmazlığını ihlal ve mala zarar verme suçlarından açılan soruşturma kapsamında parmak izi alınan şüpheli (M.D.) hakkında delil yokluğu nedeniyle ek kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verildiği ve bu karar kesinleştiği halde CMK'nın 81/2. maddesi gereği bu şahsın parmak izi evraklarının yok edilmediği,

e) ... sayılılarda, kimlik bilgileri tespit edilmeyen şüpheli(ler) tarafından işlenen suçlara ilişkin soruşturma evrakının "maddi olay anlatılmaksızın" daimi aramaya alındığı,

Saptanmıştır.

* Gerek kişilerin haklarında yargılama makamlarınca yapılmış suç isnatlarının neticelerini öğrenmeleri ve gerekse de suçtan zarar görenlerin Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 173. maddesinde belirtilen haklarını kullanabilmelerini sağlamak için; soruşturma evrakı arasında adı geçen ve kendilerine herhangi bir suç veya suça iştirak fiili isnat edilen ancak sonraki aşamada müsnet suçla ilgilerinin bulunmadığı anlaşılan her şahıs hakkında evrakın gecikmeksizin muktezaya bağlanması ile söz konusu neticelerin ilgililerine usulünce tebliğ yapılmasının usul ittihaz edilmesi,

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 8. maddesinde "Bir kişi, birden fazla suçtan sanık olur veya bir suçta her ne sıfatla olursa olsun birden fazla sanık bulunursa bağlantı var sayılır. Suçun işlenmesinden sonra suçluyu kayırma, suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme fiilleri de bağlantılı suç sayılır."; aynı Yasa'nın 9. maddesinde "Bağlantılı suçlardan her biri değişik mahkemelerin görevine giriyorsa, bunlar hakkında birleştirilmek suretiyle yüksek görevli mahkemede dava açılabilir." hükümleri dikkate alınarak, bazı suç ve suçluların takipsiz kalması sonucunu tevhit eden ve iş çıkarma kaygısıyla hareket edildiği izlenimini uyandırıp, sorumluluğu da mucip olan bu kabil uygulamalardan sarfınazar edilerek, farklı yerlerde ve ayrı tarihlerde işlenen, aralarında hukuki ve fiili irtibat bulunduğu dair herhangi bir bulgu tespit edilemeyen eylemlerin soruşturma defterinin ayrı numaralarına kaydedilerek, müstakil olarak takibi,

İşlenmiş bulunan bir kısım suçların takipsiz kalmasını önlemek amacıyla Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 161. maddesi uyarınca Cumhuriyet savcısının, emrindeki adli kolluk görevlilerine şüpheli ve/veya şüphelilerin tespiti amacıyla verdikleri yazılı emirlerin/daimi arama kararlarının tüm suçları kapsamasına ve suç nitelendirmesinin isabetli yapılmasına özen gösterilmesi,

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 81/2. maddesinin "Kovuşturmayaya yer olmadığı kararına itiraz süresinin dolması, itirazın reddi, beraat veya ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilip kesinleşmesi hâllerinde söz konusu kayıtlar Cumhuriyet savcısının huzurunda derhâl yok edilir ve bu husus tutanağa geçirilir." şeklindeki amir hükmünün uygulanması konusunda hassas davranılması,

14- Delillerin Baştan ve Birlikte Toplanması, Süratle İkmali

Soruşturmaların süratle tamamlanarak sonuçlandırılması zımında evrakın süresinde işleme tabi tutularak delillerin baştan, birlikte, amaca ve usul ekonomisine uygun düşecek şekilde, suçun niteliği ve ağırlığı ile şüpheli, mağdur ve suçtan zarar görenin sıfatı gözetilerek toplanması hususunda beklenen titizliğin her zaman gösterilmediği,

Bu cümleden olarak;

- Dilekçe ile bizzat başvuran müştekilerin beyanlarının alınıp delillerinin saptanmadığı, dilekçelerin soruşturma defterine kaydını müteakip ilgilinin yeniden çağrıldığı veya yapılacak işler izah edilmeksizin tahkikatın icrası için evrakın kolluğa gönderildiği,

(... sayılılar.)

- Kasten veya taksir sonucu yaralanan mağdurlar hakkında ilgili sağlık kurumlarınca verilen geçici raporlar evraka eklenmiş olduğu halde, uzun süredir kesin raporlarının temini cihetine gidilmediği,

(... sayılılar.)

- Ölümlü olaylarda bizzat mahalline gidilmemesi nedeniyle kaybolan delillerin toplanması ve kusur oranının belirlenmesi amacıyla birden çok keşif yapılmak zorunda kalındığı,

(... sayılılar.)

- Bazı şikâyet dilekçelerinin Cumhuriyet başsavcılığına verildiği tarihten itibaren bir ay veya daha fazla süre geçtikten sonra işleme konulduğu,

(... sayılılar.)

- Aynı bina içinde bulunan mahkeme, icra daireleri ve barodan bilgi, belge ve eleman celbi amacıyla gönderilen müzekkere gereklerinin 2-4 aya varan süreyle yerine getirilmediği halde, bir görevli marifetiyle elden takibinin düşünülmeyip uzun süre beklendiği,

(... sayılılar.)

- Bir kısım tahkikat işlemlerinin yapılması kolluk yahut başka yer Cumhuriyet savcılıklarından istenen dosyalarda, “...ekli evraklara göre şüpheli/tanık/müşteki... sıfatıyla savunması/beyanı alınarak ikmal olunacak evrakların gönderilmesi” şeklinde, genel nitelikte ifadelerle inisiyatifin tamamen karşı tarafa bırakılarak, kapsamı belirsiz müzekkere yazıldığı,

(... sayılılar.)

- ... sayılıda, Asliye Ceza Mahkemesinin bir kısım şüpheliler hakkında yaptığı suç ihbarına ilişkin evrakta, ihbar yazıları ile soruşturma evrakının kaybolduğunun anlaşılması üzerine mahkeme personeli hakkında, ... tarihinde resen soruşturmaya başlanılarak şüphelilerin savunmalarının saptanması amacıyla buldukları yerlere talimat yazılmasına karşın, ilgili mahkeme dosyasının getirtilerek incelenmesi, suç duyurusu evrakının kime verildiğinin belirlenebilmesi için zimmet kayıtlarının araştırılmasının düşünülmediği,

- ... sayılıda, müştekinin şikâyeti üzerine ... Cumhuriyet Başsavcılığından yetkisizlikle gönderilen evrakla ilgili olarak, ... Ağır Ceza Mahkemesinin ... esas sayılı dosyasının incelenmek üzere celbi için yazılar yazılıp tekit edilmesine ve Adli Tıp Kurumunda olduğu bildirilen dosyanın dönüşü beklenmesine rağmen, şikâyetçinin beyanı ve varsa delillerinin sorulması ile dilekçesinde isimlerini bildirdiği kişilerin dinlenilmesi için girişimde bulunulmadığı,

- ... sayılıda, yaralama suçundan şüphelilerin açık kimlik ve adreslerinin araştırılması için Asayiş Şube Müdürlüğüne yazılan 26/12/2015 günlü yazıya verilen 30/03/2016 tarihli yanıtta, şahısların ... ilçesi ... Köyünde ikâmet ettiklerinin bildirilmesine karşın evrakın denetimin başladığı güne kadar işlemsiz bekletildiği, bildirilen yere talimat gönderilmesi yerine 16/06/2016 tarihinde, adres araştırılması için Asayiş Şube Müdürlüğüne yeniden müzekkere gönderildiği,

- ... sayılılarda, çoğunlukla terör olaylarına ilişkin olup failleri yakalanamamış veya meçhul bulunan soruşturma evrakıyla ilgili olarak, kolluk tarafından, genellikle hiçbir araştırma ürünü olmayan, tümüyle birbirinin aynı mahiyette veya bilgisayarda çoğaltılmış tutanakların belirli periyotlar dahilinde gönderilmek suretiyle cevap verilmesine karşın, konunun hassasiyeti hatırlatılmak suretiyle ilgililerin uyarılması ve terör suçlarının daha ciddi bir şekilde takibi gerektiğinin düşünülmediği,

- ... sayılıda, 20/03/2016 tarihinde meçhul şahıslar tarafından dövüldükten bir hafta sonra fenalaşarak götürüldüğü hastanede bir günlük tedaviyi müteakip vefat eden maktul ...'nın ölüm sebebi Adli Tıp Kurumu ... Grup Başkanlığınca tespit edilemediği ve tüm soruşturma evrakının gönderilerek konunun ... Adli Tıp Kurumu Başkanlığı ilgili ihtisas dairesine sorulmasının uygun olacağı belirtildiği halde bir yıla varan süredir anılan işlemin yapılmadığı, faillerin araştırılması ile yetinildiği,

- ... sayılıda, traktörle mağdura çarpıp yaraladıktan sonra kaçan sürücü (...)’nin Hatay ili ... Köyünde ikamet ettiği, ancak mevsimlik işçi olarak Mersin’de çalıştığının ... Emniyet Müdürlüğünün Eylül 2016 tarihli yazısıyla bildirildiği, bu yazının da evrak arasında bulunduğu halde, şüphelinin sürekli olarak Mersin’de arandığı, Hatay Cumhuriyet Başsavcılığına talimat yazılmasının düşünülmediği,

- ... sayılıda, çalıştığı iş yerinde tamirat yaptığı sırada, fırın duvarının kayması sonucu yaralanan ...'nin “iş ve gücünden kalmadığı, hayatî tehlike geçirmediği” yolundaki raporunun evrak içinde bulunduğu nazara alınmayarak, kesin raporunun temini için ilgilinin celbine çalışıldığı,

- ... sayılıda, dolandırıcılık suçundan yürütülen soruşturmada, şüpheli (...)’nin teşhise yarar fotoğraflarının yer aldığı görüntü CD’sinin yakalama evrakı ekinde 24/02/2017 tarihinde gönderilmesine rağmen CD üzerinde teşhis işlemi yapılması yoluna gidilmediği,

- ... sayılıda, şikâyetçi vekilinin 18/12/2015 tarihli dilekçesinde, müvekkilinin tehdit ve hakarete uğradığını belirttiği, şikâyetçiden tehdit ve hakarete konu söz ve davranışların nelerden ibaret olduğunun sorularak somutlaştırılması gerektiği göz ardı edilerek, şüpheli hakkında 11/10/2016 tarihinde çıkarılan yakalama kararının infazının beklenilmesi ile yetinildiği,

- ...sayılıda, şikâyetçinin 16/02/2017 tarihli dilekçesinde, şüphelinin bedelsiz senet kullandığını, vergi suçu işlediğini iddia etmesine rağmen bedelsiz senedi kullanma suçundan icra dosyasının incelenmediği gibi, vergi suçu iddiaları yönünden ise VUK 362/2. maddesi gözetilerek Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığına ihbarda bulunularak “mütalaa” aldırılmadığı,

- ... sayılıda, hizmet nedeniyle güveni kötüye kullanma suçuna ilişkin evrakta, müştekiye ait şirketin ticari defterlerinin 01/03/2017 tarihinde adli emanete alınmasına karşın konu hakkında denetim tarihine kadar bilirkişi raporu aldırılması yoluna gidilmediği,

-... sayılıda, kolluk tarafından dağlık alanda ceset bulunması ve olayın Cumhuriyet savcısına bildirilmesi üzerine, Cumhuriyet savcısı tarafından “olay yerinde inceleme yapılması, bulguların tespit edilmesi ve muhafaza altına alınması” yönünde talimat verilmesi ile yetinildiği, Cumhuriyet savcısı tarafından cesedin bulunduğu yere gidilerek inceleme, delil toplama ve ölü muayene işlemlerine bizzat katılması gerektiğinin gözetilmediği,

- ...sayılıda, soruşturma evrakının kayıt edildiği 25/04/2017 tarihinden sonra 06/04/2017, 22/06/2017, 12/07/2017 ve 28/09/2017 tarihlerinde UYAP üzerinden gönderilen kısa mesajlarla ifadelerinin alınması için davet edilmelerine rağmen, gelmeyen müşteki ve şüphelilere çağrı kağıdı çıkarılmasının düşünülmediği,

- ... sayılıda, ... Nüfus Müdürlüğüne e-devlet şifresi almak için müracaat şahıstan şüphelenilmesi üzerine verdiği nüfus cüzdanının kontrolü sırasında kişinin kaçmasından ibaret olayda, (...) adına tanzim edilmiş nüfus cüzdanının sahte olup olmadığı, sahte ise aldatma kabiliyeti bulunup bulunmadığı yönünde uzmanlık raporu alınmadan resmi belgede sahtecilik suçundan evrakın daimi aramaya alındığı,

- ... sayılıda, hakkında hırsızlık, mala zarar verme ve konut dokunulmazlığını ihlal suçlarından soruşturma yürütülen şüphelinin başka suçtan ceza infaz kurumunda tutuklu olduğu ve ifadesinin SEGBİS vasıtası ile alınabileceği nazara alınmadan, nöbetçi sulh ceza hâkimliğinden yakalama emri düzenlenmesi talebinde bulunulduğu,

- ... sayılıda, 14/12/2000 doğumlu suça sürüklenen çocuğun başkasının kimliğiyle doğum yaptığı olayda, dolandırıcılık suçundan dolayı delil araştırılırken, 14 yaşında gerçekleşen doğum sebebiyle cinsel istismar iddiası yönünden işlem yapılmadığı,

- ... sayılıda, TCK'nın 230/6 maddesinde düzenlenen evlenmenin resmi akdi gerçekleştirilmeden dinsel törenle evlenme suçunun Anayasa Mahkemesinin 27/05/2015 tarihli 2014/36 esas ve 2015/51 sayılı kararı ile iptal edilmesi nedeniyle cezai müeyyidesinin kalmadığı göz ardı edilerek soruşturmaya devam edildiği,

-...sayılıda, müştekiler adına sahte Digiturk aboneliği oluşturulmasına konu eylemin, 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 63/10 ve 56/4. maddelerince ön ödeme hükümlerine tabi suç olarak düzenlenmesi karşısında, şüpheli (A.B.)'nin yakalanarak alınan ifadesi sırasında veya şüpheli (E.S) hakkında çıkarılan yakalama emrinde ön ödeme önerisinde bulunulması gerektiğinin anımsanmadığı,

- ...sayılıda, müştekinin bilgisi dışında adına üç adet telefon hattı çıkarıldığından bahisle yaptığı şikâyet üzerine, şüpheliler (...) ve (...) hakkında özel evrakta sahtecilik suçundan 30/11/2016 tarihinde başlatılan soruşturmada, eylemin 6518 sayılı Kanun ile değişik 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 63/10 maddesi ile yaptırma bağlanan aynı Kanun'un 56/4-5 maddesindeki hükümleri karşısında; özel hüküm niteliğinde bulunan ve lehe olan Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 56. maddesindeki düzenleme gereğince ön ödeme önerisinde bulunulmadığı,

- ... sayılıda, müşteki kurumun şüpheli hakkında karşılıksız yararlanma suçundan yaptığı şikâyet nedeniyle 22/12/2016 tarihinde başlatılan soruşturmada, şüphelinin savunmasının 20/06/2017 tarihinde dosyaya girmesine karşın, Yargıtay 18. Ceza Dairesinin 21/09/2017 tarih ve 2017/3454 esas, 2017/936 sayılı kararında da değinildiği gibi, karşılıksız yararlanma suçu bakımından özel bir etkin pişmanlık düzenlemesi olan TCK'nın 168/5. maddesi çerçevesinde ödenmesi hâlinde hakkında takipsizlik kararı verilmesi sonucunu doğuracak olan "vergili zarar" miktarı tespit edilip, şüphelinin bu miktarı şikâyetçi kuruma ödemesi hâlinde hakkında dava açılmayacağına dair bir bildirimde bulunulması hususunun denetim tarihine kadar yerine getirilmediği,

- ... sayılıda, müştekinin hesabından banka kartı ile bilgisi ve rızası dışında para çekilmesi olayında, para çekilen ATM'ye ait güvenlik kamerası görüntülerinin bulunduğu CD'nin kolluk görevlileri tarafından incelenmesi neticesinde hazırlanan tutanakta, ışık yansımından dolayı şüphelinin yüz hatlarının seçilemediği belirtilmiş olmakla, dosya içerisinde bulunan güvenlik kamerası görüntüleri üzerinde bilirkişi marifetiyle görüntü netleştirme ve iyileştirme işlemleri yaptırılması düşünülmeksizin daimi arama kararı yazıldığı,

- ... sayılıda, müştekinin masa üzerinde unuttuğu cep telefonunun alınmış olduğu iddiasına ilişkin olarak, suç tarihinden sonra cep telefonunu kullanan kişilerin tespiti hususunda GSM şirketlerine yazılan müzakerelere verilen cevap doğrultusunda şüpheli/şüphelilerin tespit edilmesine çalışılması gerekirken, 22/11/2017 tarihli kararlar evrakın daimi aramaya alınabildiği,

- ... sayılıda, Bakırköy 13. Ağır Ceza Mahkemesinin Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının yetkili olduğuna ilişkin kararı ve CMK'nın 161/7. maddesinin açık hükmüne karşın evrakın soruşturma defterine kaydını müteakip başkaca bir işlem yapılmaksızın bu kez Gaziosmanpaşa Cumhuriyet Başsavcılığına yetkisizlik kararıyla gönderildiği,

- ... sayılıda, Cumhuriyet başsavcılığına müracaat eden müştekinin beyanının alındığı 22/08/2017 tarihinde sorulmadığı için, iletişimin tespiti talebinin Bilgi Teknolojileri İletişim Kurumundan iadesi sonrasında, HTS kaydının alınmasına rızası bulunup bulunmadığı hususunda 10/02/2018 tarihinde yeniden celbi ve beyanının alınmasına neden olunduğu,

- ...sayılıda, mesaj ile tehdit ve hakaret suçlarına ilişkin evrakta, telefon hattı adına kayıtlı olan (B.E.)'nin şüpheli olarak savunmasının alınması için 25/05/2016 tarihinde yazılan talimata "şüphelinin abonelik sözleşmesini kendisinin düzenlemediğini, hattı kendisinin çıkarmadığını beyan etmesi halinde mukayeseye elverişli yeteri kadar imza ve yazı örneğinin alınması" yönünde şerh verilmediği için adı geçenin savunması alındıktan sonra bu kez imza ve yazı örneklerinin alınması gayesiyle 08/11/2016 tarihinde yeniden istinabe yazılmasına sebebiyet verilebildiği,

- ...sayılıda, şüphelinin FETÖ/PDY silahlı terör örgütü üyeleri lehine rapor düzenlediği ihbar edilen olayda, ... Terörle Mücadele Şube Müdürlüğüne 13/01/2017 tarihinde yazılan araştırma müzakeresine cevap verilmemesi üzerine üç kez tekit edilerek cevabı beklenildiği hâlde, şüphelinin hangi mahkemenin hangi dosyalarında, hangi şüpheliler lehine rapor verdiği hususunda kimlik bilgileri belli olan ihbarcının beyanının alınmadığı,

- ...sayılıda, FETÖ/PDY silahlı terör örgütüne üye olma suçundan dört şüpheli hakkında yürütülen soruşturmada, şüpheli (B.T.)'nin örgütün gizli haberleşme programı olan ByLock'u kullandığı, yine diğer şüpheli (F.G.)'nin Bank Asya kayıtlarının olduğu tespit

edilmesine karşın, (B.T.)'nin kullandığı telefon hatlarının varsa ByLock yazışma içerikleri, internet trafik bilgileri ile diğer şüpheli (F.G.)'nin hesap hareketlerinin tespitine ilişkin herhangi bir araştırma cihazına gidilmeden 09/06/2017 tarihinden itibaren yakalama emrinin infazının beklenmesi ile yetinildiği,

- ...sayılıda, FETÖ/PDY terör örgütüne üye olma iddiasına ilişkin evrakın 14/02/2016 tarihinde soruşturmaya kaydedilmesine karşın, şüpheli hakkında Mali Suçları Araştırma Kuruluna ancak 24/05/2017 tarihinde müzekkere yazılabildiği,

- ... sayılıda, 11/01/2017 tarihinde ... İlçe Emniyet Müdürlüğüne müzekkere yazılarak diğer tüm kurumlar ile yazışma yapılmak suretiyle şüpheliler (B.G.) ve (A.Ö.) hakkında FETÖ/PDY silahlı terör örgütü üyesi olup olmadıkları hususunda dokuz bent halinde çok yönlü araştırma yapılmasının istendiği, anılan kolluk birimince 15/07/2017 tarihli cevabi yazı ile bir kısım yazışma cevaplarının gönderilerek kurumlardan diğer cevaplar geldikçe sunulacağını bildirildiği, İlçe Emniyet Müdürlüğüne şüphelilere dair ÖSYM Başkanlığının cevabi yazısının 20/07/2017 tarihinde gönderilmesini müteakip 16/05/2018 tarihinde diğer bir kısım kurum cevabi yazılarının arz edilmesine kadar geçen süre içerisinde, kolluk birimine yaptıkları araştırmanın akıbeti sorulmaksızın soruşturmada inisiyatifin tamamı ile kolluk makamlarına terk edildiği,

- ...sayılıda, ... suçundan ... Müdürlüğüne yazılan müzekkere anılan yere gönderilmeyip dosya içinde unutulduğu gözetilmeksizin, yazı cevabının çabuklaştırılması için tekit yapıldığı,

- Bir kısım evrakta, şüphelilerin aranması ve yakalanması zımında kolluğa yazılan müzekerelere ... ay / yıl geçmesine rağmen yanıt verilmediği halde akıbetlerinin araştırılmadığı,

(... sayılılar.)

- ...sayılılarda, ... ay/yıl geçtikten sonra tekidinin yapıldığı,

- Bir kısım evrakta yazılan müzekerelere 3-5 defa tekit yazıldığı halde, yanıt vermeyenler hakkında yasal işlem yapılacağı yönünde bir uyarının eklenmediği,

(... sayılılar.)

- ... sayılılarda, tüm deliller toplanmasına/zamanaşımı süresi dolmasına rağmen evrakın muktezaya bağlanmadığı,

Belirlenmiş, gereğine tevessülü sağlanmıştır.

*** Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160. maddesinin 1. fıkrası uyarınca ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hali öğrenen Cumhuriyet savcısının, kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlaması, etkin ve eksiksiz bir soruşturmayı ivedilikle ve özenle yürütmesi, aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince de maddi gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adli kolluk görevlileri marifetiyle, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına alması ve şüphelinin haklarını koruması ile aynı Kanun'un 170. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca da soruşturma evresi sonucunda toplanan deliller, suçun işlendiği hususunda yeterli**

şüphe oluşturuyorsa iddianame düzenlemesi, aksi halde de 172. madde gereğince kovuşturmayaya yer olmadığına karar vermesi görev ve yetkisinin olması nedeniyle soruşturmaların olabilecek en kısa sürede eksiksiz bir biçimde ikmâl ve muktezaya bağlanması için gereken çabanın esirgenmemesi,

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 234. ve devamı maddelerine göre suçtan zarar görenin soruşturmayaya aktif olarak katılmasının sağlanması, mağdurun haklarının korunması, bizzat başvuran müşteki ve mağdurların hemen dinlenip, şikâyet ve delillerinin sorulabilmesi için gereken tedbirlerin alınarak tekrar gelip gitmelerinin önlenmesi, şikâyet dilekçelerinin mutlaka soruşturma defterine kaydedilmesi,

Zabıta makamlarına, diğer dairelere ve başka yer Cumhuriyet başsavcılıklarına gönderilen müzekkere ve istinabe evrakına yapılacak işlerin kısaca ve sırasıyla yazılarak uygun aralıklarla akıbetlerinin takibi usulünün benimsenmesi, müteakip duyarsızlıklarını sürdürmeleri halinde gerekli yasal işlemlerin ifasında tereddüt gösterilmemesi,

Aynı bina içinde bulunan birimlere yazılan yazıların bir görevli marifetiyle elden izlenmesi, soruşturmanın önemi ve ivediliği nazara alınarak, evrakın daha dikkatli bir biçimde incelenip, benzeri gecikmelere meydan verilmemesi, şikâyeti içerir dilekçelerin derhal işleme konulması, ikmal edilen evrakın vakit geçirilmeden tetkik edilerek, varılan neticenin bizzat kaleme alınması,

Cumhuriyet savcılarının görevlerini yaparken ne şekilde davranacaklarını düzenleyen ülkemizin de taraf olduğu Birleşmiş Milletlerin kabul ettiği 7 Eylül 1990 tarihli "Cumhuriyet Savcılarının Rolüne Dair Yönerge", ülkemizin taraf olduğu konuya ilişkin uluslararası sözleşmeler, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararları, Anayasa, Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu ile özel yasalardaki temel düzenlemeler ve özel soruşturma usulleri gözetilerek delillerin hepsinin başlangıçta, maksada uygun ve birbirini beklemeden toplanması yönteminin benimsenmesi, sonuca götürmeyen lüzumsuz tahkik işlemlerinden kaçınılması, sorumluluğu gerektirecek ihmal ve gecikmelere sebebiyet verilmemesi,

15- Devlet Düzeninin Korunması ile İlgili Suç Teşkil Eden Olayların Bakanlığa Bildirilmesi

Devlet düzeni aleyhine işlenen suçlar ve örgütlü suçlarla ilgili verilerin zamanında ve eksiksiz olarak Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne intikalinin sağlanması için, Cumhuriyet başsavcılıklarınca soruşturmayaya başlandığında, şüphelinin açık kimliği, isnat edilen suç ve kanun maddesi, suç tarihi, suç yeri, şüphelinin tutuklu olup olmadığı, soruşturma sonucunda verilen karar, dava açılmış ise kovuşturma evresine ilişkin safahat ve verilen kararın UYAP Bilişim Sistemine vakit geçirilmeksizin kaydedilmediği saptanmıştır

* Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün 21/12/2011 tarih ve 5/1 sayılı Genelgesi'nde belirtilen suçların UYAP Bilişim Sistemine kaydedilmesinde gerekli hassasiyetin gösterilmesi,

16- Dilekçelere Yazılan Tahkik Talebini Havi Derkenarlar

Bir kısım şikâyet dilekçelerinin "olayın tahkiki" veya "gereği ricasıyla" şeklindeki ibarelerle kolluğa havale edildiği gözlenmiştir.

(... sayılılar.)

* Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160/2 ve 161. maddeleri uyarınca; etkili ve eksiksiz bir soruşturmanın özenle yürütülmesi bağlamında, kolluğun yapacağı işlerin öğretici, açıklayıcı ve yol gösterici bir şekilde sırayla, kısaca ve tereddüte yer vermeyecek bir biçimde açıklanmasının usul edinilmesi,

17- Dizi Listesi Düzenlenmeden Evrak Gönderilmesi

... sayılılarda olduğu gibi, fiziki soruşturma evrakının bilirkişi raporu alınmak üzere Adli Tıp Kurumu veya incelenmek üzere başka bir mercie gönderilmesi sırasında dizi listelerinin tanzim edilmediği saptanmıştır.

* Evrakın kaybı ihtimalinin önlenmesi ve sorumluların tespiti bakımından Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 167. maddesinde öngörüldüğü şekilde dizi listesi düzenlenmesi ve imzalanmasında titiz davranılması,

18- Düzensiz Evrak

... sayılılarda olduğu gibi, bir kısım evrakın dağınık olduğu tespit olunmuştur.

* Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 167. maddesi gereğince, zorunlu nedenlerle fiziki olarak tutulan soruşturma evrakındaki kâğıt ve belgelerin derli toplu, belli bir sıra dâhilinde dizilip muhafaza edilmesi, dağınık şekilde bırakılmasından kaçınılması, evrakın kolaylıkla incelenebilmesi için kâğıtların tarih ve tür (dilekçeler, ifadeler, raporlar, zabıtlar, belgeler, fezlekeler, vs. şeklinde) sıraya göre iğnelenmesi ya da dosyalanması, bir soruşturma evrakında esasa etkili olmayan basit yazışma kâğıtları ile nüshalar çok sayıda ise esasa müessir belgelerin kolaylıkla incelenebilmesi için diğerlerinin bir zarfa doldurulup kâğıtların altına bağlanması ya da takılması gerektiğinin hatırdan çıkarılmaması,

19- El Koyma İşlemlerinde Hâkim Onayı Alınmaması

a) ... sayılılarda, adli arama sırasında ele geçen suç eşyasına ait,

b) ... sayılılarda, önleme araması sırasında ele geçen ve başka bir suçun işlendiği şüphesini uyandırabilecek nitelikteki, kanlı tornavida ile av tüfeklerine ilişkin,

c) ... sayılılarda, suça müdahale eden kolluğun koruma altına aldığı eşya için Cumhuriyet savcısından yazılı veya sözlü emir alınmasına karşın,

El koyma işlemlerinin hâkim onayına sunulmadığı ya da geç gönderildiği anlaşılmıştır.

* CMK'nın 127, Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği'nin 10, 15 ve 24/1. maddeleri gereği elde edilen ve adli soruşturmalarda kullanılacak eşya hakkında hâkim kararı olmaksızın yapılan el koyma işleminin yirmi dört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulması,

20- Evrakın Geliş Tarihinin Yazılması

Şikâyetçi veya mağdurlar tarafından verilen suç ihbarına ilişkin dilekçelerle kolluktan veya başka makamlardan gelen soruşturma evrakının üzerine geliş tarihinin yazılmadığı müşahede edilmiştir.

(... sayılılar.)

*** Evrakın süresinde işleme tabi tutulup tutulmadığının tespiti açısından, Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 252. maddesi gereğince işlem ifası ile dilekçe veya belgenin alındığına ve elektronik ortama aktarıldığına dair başvuru sahibine ücretsiz olarak alındı belgesi verilmesine özen gösterilmesi, sair evrakın geliş tarihinin evrak üzerine yazılmasının usul haline getirilmesi,**

21- Evrakın Yeniden Ele Alınması Durumunda Yapılacak İşlem

Evrakın yeniden ele alınarak soruşturmaya tekrar başlanması gereken hallerde hatalı işlemler yapılabildiği,

Bu bağlamda;

a) ... sayılılarda, mahkemelerce asıl failin aranması için yapılan suç ihbarları,

... sayılılarda, iddianamenin iadesi,

... sayılılarda, itiraz üzerine kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kaldırılması,

... sayılılarda, görevsizlik, yetkisizlik veya fezleke düzenlenerek evrakın başka yer Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilip iade gelmesi,

Gibi sebeplerle soruşturmaya tekrar başlanması halinde, iş cetveli alınmasında zorluklara da sebebiyet verecek şekilde işlemlerin yeni soruşturma numarası verilmeden eski kayıt üzerinden sürdürüldüğü,

b) Daha önce hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilen kişiler hakkında, kamu davası açılması için yeterli şüphe oluşturacak nitelikte yeni delil elde edildiğinden bahisle sulh ceza hâkimliğinden karar alınmaksızın yeniden soruşturma başlatıldığı,

(... sayılılar.)

İzlenmiştir.

*** Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 108. maddesinin 4. fıkrasında "Aşağıda belirtilen hâllerde evrak kaydedilerek soruşturma numarası alır. a) İhbar veya şikâyet üzerine ya da resen Cumhuriyet başsavcılığınca soruşturma başlatılması, b) Adli kolluk mercileri tarafından düzenlenen fezlekeli evrakın Cumhuriyet başsavcılığına gelmesi, c) Başka yer Cumhuriyet**

başsavcılığında yetkisizlik ya da askerî savcılıktan görevsizlik kararı ile soruşturma evrakının gelmesi.”, aynı maddenin 5. fıkrasında “İddianamenin iadesine dair verilen karar kesinleştiğinde ya da iade kararına Cumhuriyet başsavcılığınca itiraz edilmemesi hâlinde evrak yeni bir soruşturma numarasına kayıt edilir. Önceki soruşturma numarasının düşünceler sütununa bu durum not edilir” hükümlerinin gözden ırak tutulmaması, keza soruşturma kaydı kapatıldıktan sonra itiraz üzerine kaldırılan kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar, karşı görevsizlik ve karşı yetkisizlikle iade edilen evrakın da UYAP’a yeniden kaydı yapılmak suretiyle işlemlerin sürdürülmesi,

CMK’nın 172/2. maddesinin değiştirilmesine ilişkin 680 sayılı KHK’nın 10. maddesi ile anılan kararnamenin yasalaşmasına ilişkin 7072 sayılı Kanunun 9. maddesinin “Maddede yapılan değişiklikle, daha önce hakkında kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verilen kişilere ilişkin tekrar soruşturma başlatılabilmesi, elde edilen yeni delilin kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak derecede önemli olması kriterine bağlanmaktadır. Ayrıca, bu hususta sulh ceza hâkimliğince bir karar verilmesi şartı da getirilmektedir. Böylelikle, salt yeni delil elde edildiği gerekçesiyle kişilerin defalarca adli soruşturma tehdidinden kurtarılması ve hukuki güvenlik içinde yaşamalarının temini amaçlanmaktadır.” şeklindeki gerekçesi ile aynı yöndeki Yargıtay 12. Ceza Dairesinin 26/04/2017 tarih ve 2017/1526 esas, 2017/3449 karar sayılı “...şikâyetçinin talebinde gerekçe gösterilen hususlarla soruşturma dosyasına sunduğu belgelerin yeni delil niteliğinde olup olmadığı ve kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararın kaldırılarak dosyanın yeniden ele alınması gerekip gerekmediği konusunda bir karar verilmesi gerekirken...” şeklindeki içtihadının uygulamada hatırdan çıkarılmaması,

22- Faili Meçhul Evrakın Deliller Toplanmadan Kolluğa Gönderilmesi

Suç tarihinden itibaren on beş gün ilâ bir ay içinde yahut kolluktan döner dönmez faili tespit edilemeyen evrakın “şüphelilerin zamanaşımı süresine kadar aranmasına” şeklinde ya da benzer ifadeler kullanılarak daimî aramaya alınıp kolluğa müzekkere yazıldığı görülmüştür.

(... sayılılar.)

* Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 160/2 ve 161. maddeleri uyarınca; “Daimi arama” kaydı konulup kolluğa gönderilen müzekkerelerin, suç faillerinin tespit ve yakalanmaları için yeterli olmadıkları dikkate alınarak; üzerinden henüz çok zaman geçmemiş bulunan bu tür evrakta, öncelikle bütün delillerin toplanması ve yapılabilecek araştırmaların icra edilerek tahkikatın derinleştirilmesi, failinin belirlenememesi durumunda ise, zabıtaya olayın oluş şekli ve araştırılması lazım gelen hususlar hakkında geniş bilgi içeren ve zamanaşımı süresini açıklayıcı talimatlar verilmesi, soruşturma evrakının takibi ve yönlendirilmesinin Cumhuriyet savcılarının en önemli görevlerinden biri olduğu da nazara alınarak, inisiyatifin kolluğa bırakılmaması,

23- Faili Meçhul Evrakta Kolluğa Yazılan Müzekkerelerin Tekidi

Faili meçhul soruşturma evrakının ikmali yolunda kolluğa gönderilen müzekkerelerin incelenmesinde;

a) Bir kısım evrakta şüphelilerin tespiti zımında kolluğa yazılan müzekkerelere ... ay/yıl geçmesine rağmen yanıt verilmediği halde akıbetlerinin araştırılmadığı,

(... sayılılar.)

b) ... sayılılarda, ... ay/yıl geçtikten sonra tekidinin yapıldığı,

c) Bazı evrakta yazılan müzekkerelere 3-5 defa tekit yazıldığı halde, yanıt vermeyenler hakkında yasal işlem yapılacağı yönünde bir uyarının eklenmediği,

(... sayılılar.)

Gözlenmiştir.

*** Ceza Muhakemesi Kanununun 160/2 ve 161. maddeleri uyarınca, kolluğa yazılan müzekkere akıbetlerinin uygun aralıklarla sorulmasının ve tekit edilmesinin usul edinilmesi, evrakın ikmalinin kolluğun inisiyatifine bırakılmaması, duyarsızlıklarını sürdürmeleri halinde haklarında yasal işlem yapılacağı hususunda uyarılmaları,**

24-Faili Meçhul Olayların Muhabere Kaydından Takibi

Faili meçhul olaylara ait soruşturma evrakının kayıtlarının kapatıldığı ve akıbetlerinin muhabere kaydı üzerinden takip edildiği görülmüş, evrakın yeniden soruşturma defterine kaydı sağlanmıştır.

(... sayılılar.)

*** Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 108. maddesinde, soruşturma evrakının muktezaya bağlanıncaya kadar UYAP'ta soruşturma kaydı üzerinden takip ve sonuçlandırılması gerektiğinin bilinmesi, kayıt kapatılarak takibin muhabere kaydı üzerinden yapılmasının anılan Yönetmelik hükmüne uygun düşmediğinin hatırdan çıkarılmaması,**

25- Faili Meçhul Soruşturma Evrakını Tomarı ile Kolluğa Yollamama

... sayılı faili meçhul soruşturma evrakının tomarıyla kolluğa gönderildiği saptanmıştır.

*** Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160/2 ve 161. maddeleri uyarınca; kolluk tarafından yapılması istenilen soruşturmanın sonuçlarının uygun zaman aralıklarıyla sorularak özellikle geçmiş yıllara ait soruşturma evrakının sürüncemede bırakılmaması, tamamlanarak gelen evrakın taratılarak UYAP'a aktarılması, evrakta herhangi bir eksiklik tespit edilmesi durumunda ise, soruşturma evrakının bütünüyle kolluğa geri gönderilmeyip, yapılan inceleme sonunda görülen eksikliklerin ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından bizzat giderilmesi ya da evrakın ilgisi de belirtilmek suretiyle soruşturma evrakının sadece ilgili kısmının, hangi konuda eksikliklerin bulunduğu ve nasıl giderileceği hususuna ilişkin talimatın da eklenerek gönderilmesi,**

26- Genetik İncelemelerde Kimlik Bilgilerinin Gizlenmediği

Cumhuriyet başsavcılığında genel bir uygulama olarak şüphelilere ve mağdura ait kan, kıl, tırnak veya vücut sıvısı örnekleri üzerinde moleküler genetik inceleme yaptırılması

işlemlerinde kodlama sisteminin oluşturulmaması nedeniyle; mahkemeye gönderilen müzakkerele ilgili açık kimlik bilgilerine yer verildiği gibi mahkemeye bilirkişi olarak belirlenen kuruma da aynı bilgilerin gönderildiği ve bu kurumların düzenledikleri raporlarda da ilgililerin kimlik bilgilerinin kayıtlı olduğu beyan ve müşahede edilmiştir.

(... sayılılar.)

* CMK'nın 79. maddesi uyarınca; incelenecek bulgunun, bilirkişiye ilgilinin adı ve soyadı, adresi, doğum tarihi bildirilmeksizin verilmesini teminen, Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi, Genetik İncelemeler ve Fizik Kimliğin Tespiti Hakkında Yönetmelik'in 13. maddesi çerçevesinde; bilirkişiye gönderilen örneklerle ilgili olarak hâkimlikler, mahkemeler ve Cumhuriyet başsavcılıklarının gizliliği sağlamak ve karışıklığa yer vermemek için gerekli her türlü tedbiri almalarının bir zorunluluk olduğunun, bu amaçla güvenli ve gizli bir kayıt sistemi belirlenerek, bu kayıt sisteminde bedeninden örnek alınan kişinin adı, soyadı, adresi ve doğum tarihine karşılık gelmek üzere bir kod sistemi verilmesine ve incelenecek bulgunun bilirkişiye bu kodlarla gönderilmesine uygulamada işlerlik kazandırılması,

27- Gizli Soruşturmacının Kimlik Bilgilerinin Evrak İçinde Saklandığı

... sayılıda, görevlendirilen gizli soruşturmacının kimlik bilgilerinin kapalı ve mühürlü zarfa konularak evrak içerisinde saklandığı izlenmiştir.

* CMK'nın 139/3. maddesi ile Ceza Muhakemesi Kanununda Öngörülen Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi, Gizli Soruşturmacı ve Teknik Araçlarla İzleme Tedbirlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 24/3. maddesinde düzenlenen "Soruşturmacı görevlendirilmesine ilişkin karar ve diğer belgeler ilgili Cumhuriyet başsavcılığında muhafaza edilir." hükmünün göz önüne alınarak gizli soruşturmacı bilgilerinin soruşturma evrakı dışında, ayrı bir yerde muhafaza altına alınmasına özen gösterilmesi,

28- Hâkim İzni Olmadan Genetik İnceleme Yapıldığı

... sayılıda, kimliği belirsiz şüpheli tarafından posta yoluyla yapılan tehdit suçuyla ilgili, şüphelinin kimliğinin tespiti amacıyla suça konu zarf ve mektup üzerindeki biyolojik kalıntılardan DNA elde edilmesine yönelik olarak, ... Kriminal Laboratuvarına hitaben, hâkim izni alınmadan doğrudan ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından müzakkere yazıldığı saptanmıştır.

* CMK'nın 79/1. maddesinde açıkça belirtildiği üzere "moleküler genetik incelemeler yapılmasına sadece hâkim tarafından karar verilebileceğinin" uygulamada muhakkak surette dikkate alınması,

29- Hukukî Mahiyetteki Evrak

Bir kısım evrakta ihbar ve şikâyetin soyut ve genel nitelikte olması ve hukuki nitelik arz etmesine rağmen muktezaya bağlanmadığı,

Bu cümleden olarak;

... sayılıda, şüphelinin süt alım fişi vererek müşterilerden satın aldığı sütün bedelini ödemediği,

... sayılıda, müşteriye ait otomobilin şüpheliye haricen satılması sonrası satış bedelinin bir kısmının ödenmediği ve aracın devrinin alınmadığı,

... sayılıda, müşterinin park halinde bulunan aracına çarpılarak kaçıldığı,

... sayılıda, müşterinin çocuğunu kaydettirdiği İngilizce kursunun kapatıldığı ve müşterinin verdiği senetlerin kurs yetkililerince iade edilmediği,

... sayılıda, şikâyetçinin şüpheliye verdiği borç paranın şüpheli tarafından geri verilmediği,

... sayılıda, şüphelinin ev kirasını ve elektrik ücretini ödemediğinden evini terk ettiği,

... sayılıda, haricen sattığı aracının trafik kaydının şüpheli tarafından üzerine alınmadığı,

İddialarının mahiyetinden, özel hukuk çekişmesi niteliğinde bulunduğu açıkça anlaşıldığı halde kovuşturmayla yer olmadığı kararı yerine soruşturma işlemlerine devam edildiği görülmüş, denetim sırasında gereği için ilgililer uyarılmıştır.

*** Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160. maddesinde yer alan “Cumhuriyet savcısı, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hali öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlar. Cumhuriyet savcısı, maddi gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adli kolluk görevlileri marifetiyle, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına almakla ve şüphelinin haklarını korumakla yükümlüdür.” şeklindeki düzenleme karşısında, soruşturma evrakında yer alan ihbar veya şikâyet dilekçesi kapsamında, taraflar arasındaki uyuşmazlığın açıkça hukukî nitelik arz ettiği belli olması halinde, ceza takibine neden olmayacak bu tür taleplerin alınmasını müteakip uzun tahkik işlemlerine girişilmeden, belirlenen duruma göre evrakın muktezaya bağlanması, emek ve zaman kaybına neden olunabilecek bu kabil davranışlardan kaçınılması,**

30- İhbar Kaydına Alınması Gereken Evrakın Soruşturmaya Kaydedilmesi

İhbar ve şikâyet konusu fiilin suç oluşturmadığının herhangi bir araştırma yapılmasını gerektirmeksizin açıkça anlaşılmasına veya ihbar ve şikâyetin soyut ve genel nitelikte olmasına rağmen, evrakın UYAP ihbar kaydı yerine soruşturma kaydına alındığı, örneğin;

... sayılıda, müşteri (M.M)'nin 25/05/2018 tarihinde haricen sattığı ... plaka sayılı aracın devrini üzerine almayan (C.A) isimli şahıs hakkındaki şikâyet dilekçesi,

... sayılıda, (A.A)'nın 10/12/2017 tarihinde resmi nikah olmadan dinsel törenle evlenmek isteyen şahısların dini nikahlarını kıydığına ilişkin ihbar mektubu,

... sayılıda, 10/02/2017 tarihinde müşteri (M.M)'nin eşinin zina ettiğine ilişkin şikâyet dilekçesi,

Üzerine soruşturma işlemlerine girilerek ilgililere şüpheli sıfatı verildiği görülmüştür.

*** 15/08/2017 tarih ve 694 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 145 inci maddesi ile (01/02/2018 tarih ve 7078 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun 140 ıncı maddesi) 5271 sayılı Kanununun 158 inci maddesine beşinci fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen altıncı fıkra “İhbar ve şikâyet konusu fiilin suç oluşturmadığının herhangi bir araştırma yapılmasını gerektirmeksizin açıkça anlaşılması veya ihbar ve şikâyetin soyut ve genel nitelikte olması durumunda soruşturma yapılmasına yer olmadığına karar verilir. Bu durumda şikâyet edilen kişiye şüpheli sıfatı verilemez. Soruşturma yapılmasına yer olmadığına dair karar, varsa ihbarda bulunana veya şikâyetçiye bildirilir ve bu karara karşı 173 üncü maddedeki usule göre itiraz edilebilir. İtirazın kabulü hâlinde Cumhuriyet başsavcılığı soruşturma işlemlerini başlatır. Bu fıkra uyarınca yapılan işlemler ve verilen kararlar, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından görülebilir.” hükmü uyarınca, içeriği itibarıyla ceza ve ceza muhakemesi hukukunun konusuna girmeyen, diğer muhakeme hukuku alanlarının konusuna giren, hukuki uyumsuzluk teşkil eden ya da ihbar veya şikâyet içeriğinin ve konusunun belirsiz olması nedeniyle anlaşılamayan, hukuken hiçbir anlam ifade etmeyen, somut olarak yer, zaman, olay belirtmeyen soyut ve genel nitelikteki ihbar ve şikâyetler ile yapılan işlemler ve verilen kararların UYAP “İhbar Kaydı Modülü üzerinden yapılması gerektiğinin bilinmesi, masumiyet karinesi ve lekelenmeme hakkı açısından ortaya çıkan sakıncalar göz önünde tutularak ilgililere şüpheli sıfatı verilmesi uygulamasından derhal vazgeçilmesi,**

31- İletişimin Tespiti, Dinlenilmesi, Kayda Alınması, İzlenmesi, Sinyal Bilgilerinin Değerlendirilmesi ve Mobil Telefonların Yerlerinin Belirlenmesi İle Kişilerin Teknik Takibi

Telekomünikasyon yoluyla iletişimin tespiti, dinlenilmesi, kayda alınması, sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi, mobil telefonların yerlerinin belirlenmesi ile gizli soruşturmacı ve kişilerin teknik araçlarla izlenmesine ilişkin koruma tedbiri talep edilen evrakın tetkikinde,

a) Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının kararıyla şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişiminin dinlendiği, kayda alındığı ve sinyal bilgilerinin değerlendirildiği durumlarda, Cumhuriyet savcısı kararının derhâl hâkimin onayına sunulmadığı,

(... sayılılar.)

b) Telekomünikasyon yoluyla iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması talebini içeren müzakerelerde tedbir uygulanacak kişilerin adı, soyadı ve kimlik bilgilerine yer verilmediği, talepte bulunulurken hakkında tedbir kararı verilecek hattın veya iletişim aracının sahibini ve biliniyorsa kullanıcıyı gösterir belge veya raporun eklenmediği,

(... sayılılar.)

c) Tedbir uygulaması sonucunda elde edilen ve suç oluşturmadığı için imhası gereken kaset, CD, belge, bilgi ve dokümanların kolluk tarafından imha edilerek tutanağa bağlandığı, bilahare Cumhuriyet savcısı tarafından görüldü yapıldığı,

(... sayılılar.)

d) İsnat edilen suçların işlendiğine ilişkin somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda telekomünikasyon yoluyla iletişimin denetlenmesi veya gizli soruşturmacı ve teknik araçlarla izleme koruma tedbirlerinin talep edilebileceği dikkate alınmadan kolluğun hiçbir bilgi ve belge eklemeyen gönderdiği istek üzerine üst yazı ile hâkimlikten talepte bulunulduğu,

Örneğin;

... sayılıda, Emniyet KOM Daire Başkanlığının bir sayfadan ibaret yazısında, X muhbirden edinilen bilgilerde (M.D.), (A.A.), (Ş.G.) ve (S.K.) isimli şahısların yurda uyuşturucu madde sokacaklarının haber alındığı, yüklü miktardaki uyuşturucunun plakası belirlenen bir tır ile ülkeye sokulacağı ancak kimlere teslim edileceği konusunda bir bilgi mevcut olmadığı için adı geçen kişilerle aracın teknik cihazlarla takibi, izlenmesi, kamuya açık tüm yerlerdeki faaliyetlerinin gözetlenmesi, ses ve görüntü kayıtlarının üç hafta süreyle alınması için istemde bulunulduğu, iddialara ilişkin hiçbir delil, belge ve doküman eklenmediği, bu yazı üzerine Sulh Ceza Hâkimliğinden karar istenerek alınan karar doğrultusunda üç haftalık teknik takibin sonunda herhangi bir delile ulaşamadığı halde yeniden istemde bulunularak bir hafta daha süre alındığı,

Saptanmıştır.

*** 21/02/2014 tarih ve 6526, 02/12/2014 tarih ve 6572, 24/11/2016 tarih ve 6763 sayılı Yasa'larla değişik CMK'nın 135, 139 ve 140. maddeleri uyarınca, suç işlendiğine ilişkin somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda, şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişiminin (...) dinlenmesi, kayda alınması ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesinin, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının kararıyla yapılacağı, Cumhuriyet savcısının kararını derhâl hâkimin onayına sunacağı, şüpheli veya sanığın yakalanabilmesi için, ... mobil telefonun yeri, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının kararına istinaden tespit edilebileceğinin, şüpheli ve sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişiminin tespiti, soruşturma aşamasında hâkim, kovuşturma aşamasında mahkeme kararına istinaden yapılabileceğinin, CMK'nın 135. maddesinin 2. fıkrası gereğince iletişimin denetlenmesi talebine hakkında tedbir kararı verilecek hattın veya iletişim aracının sahibini ve biliniyorsa kullanıcıyı gösterir belge veya raporun eklenmesinin, aynı maddenin 4. fıkrasında belirtildiği üzere, bu hususta verilecek kararlarda, "suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespiti imkân veren kodu, tedbirin türü, kapsamı ve süresinin belirtilmesinin zorunlu olduğu", gizli soruşturmacı görevlendirmeye ve teknik araçlarla izlemeye de hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının kararıyla yapılacağı, Cumhuriyet savcısının kararını yirmi dört saat içinde hâkimin onayına sunacağı, hususlarının tatbikatta nazara alınması,**

Toplanabilecek deliller toplanmadan ve hakkında tedbir istenecek kişiler ve iletişim araçları hakkında yeterli bilgi ve belgeye ulaşılmadan mahkemeden karar istenmemesi, suçların soruşturmasında inisiyatifin Cumhuriyet savcısında olduğunun bilinciyle kolluktan gelen usulsüz taleplerin geri çevrilerek suiistimale ve yanlış anlamalara meydan verilmemesi,

32- İlgililerin Doktora Sevkleri

Bir kısım soruşturma evrakının tetkikinde, bir suça ilişkin iz, eser, emare ve delillerin elde edilmesi amacıyla, ayrıca maddî gerçeğin ortaya çıkartılması bakımından;

a) Şüphelilerin iç beden muayenesi ve vücudundan kan veya benzeri biyolojik örneklerle, saç, tükürük, tırnak gibi örneklerin alınması, moleküler genetik incelemeler ile fizik kimliğinin tespiti için kolluk tarafından resen doktora sevk edildiği,

(... sayılılar.)

b) Rızası olup olmadığına bakılmaksızın mağdurun iç beden muayenesi ve vücudundan kan veya benzeri biyolojik örneklerle, saç, tükürük, tırnak gibi örneklerin alınması, moleküler genetik incelemeler için kolluk tarafından resen doktora gönderildiği,

(... sayılılar.)

Anlaşılmıştır.

*** Bundan böyle şüpheliler ile soruşturma esnasında raporlarının aldırılması gereken mağdurlar hakkında belirtilen muayene ve incelemelerin yapılması için Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 75, 76, 78, 79 ve 81. maddeleri ile Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi, Genetik İncelemeler ve Fizik Kimliğin Tespiti Hakkında Yönetmelik'in 4 ve devamı maddeleri hükümlerine uyulması, aksi halde elde edilen delillerin hukuka aykırı olacağının unutulmaması,**

33- İşkence ve Kötü Muamele Suçlarına İlişkin Tahkikatlar

Kolluk tarafından işlendiği ileri sürülen işkence ve kötü muamele suçlarına ilişkin soruşturmaların kolluk görevlilerine yaptırıldığı müşahede edilmiştir.

(... sayılılar.)

*** Türkiye Cumhuriyetinin Anayasası, ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160 ve devamı maddeleri, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararları ve bu hususların yer aldığı Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 20/02/2015 tarih ve 158 nolu Genelgesi de dikkate alınarak, demokratik bir toplumun vazgeçilmezi olan işkence yasağının koruduğu değerler ve hakkın bizatihi sahip olduğu özel önem dolayısıyla işkence ve kötü muamele iddialarına ilişkin olarak yapılan soruşturmaların kolluk kuvvetlerine bırakılmadan bizzat Cumhuriyet başsavcısı ya da görevlendireceği bir Cumhuriyet savcısı tarafından etkin şekilde yürütülmesi,**

34- İşlemsiz evrak

Bir kısım evrakın işlemsiz olarak bekletildiği,

Bu cümleden olarak;

... sayılıda, mağdurun kesin raporunun geldiği 25/03/2016,

... sayılılarda, şüphelilerin savunmalarının alındığı 25/03/2016,

... sayılılarda, soruşturma evrakının kolluktan ikmâlen gönderildiği 25/03/2016,

... sayılılarda, istinabe evrakının ulaştığı 25/03/2016,

... sayılılarda, başka yer Cumhuriyet başsavcılıklarından veya diğer kurumlardan istenen bilgilerin gönderildiği 25/03/2016,

... sayılılarda, şikâyet dilekçesinin alındığı ya da soruşturma evrakının kolluktan intikal ettiği 25/03/2016,

... sayılılarda, bir kısım evrakın üzerine not konularak gerekli kararın veya iddianamenin yazılması için kaleme verildiği 25/03/2016,

Tarihinden, (denetim gününe / inceleme tarihine) müteakip işlemin yapıldığı... tarihe kadar (1 – 3 aydan ... aya varan) sürelerle herhangi bir işleme tevessül edilmediği anlaşılmıştır.

*** CMK'nın 160. maddesinin 1. fıkrası uyarınca; ihbar veya başka suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hali öğrenen Cumhuriyet savcısının, kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlaması, aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince de maddi gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adli kolluk görevlileri marifetiyle, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına alması ve şüphelinin haklarını korumak ile aynı Kanun'un 170. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca da soruşturma evresi sonucunda toplanan deliller, suçun işlendiği hususunda yeterli şüphe oluşturuyorsa iddianame düzenlemesi, aksi halde de 172. madde gereğince kovuşturmaya yer olmadığına karar vermesi yükümlülüğü altında olduğu gözetilerek, soruşturmaların etkin, eksiksiz bir biçimde ivedi ve özenle yürütülmesi, olabilecek en kısa sürede muktezaya bağlanması için gereken çabanın esirgenmemesi, evrakının sık sık gözden geçirilerek gerekli işlemlere tevessül edilmesi, sorumluluğu mucip olacak ihmal ve gecikmelere sebebiyet verilmemesi,**

35- Kalem denetimi

Kalem denetiminin usulünce yapılmaması nedeniyle; gerek kolluktan gerekse diğer kurumlardan gelen yazı cevaplarının dosyasına konulmadığı, yazılan müzakerelerin kalemde bekletilerek ilgili yerlere ulaştırılmasında gecikmelere neden olunduğu görülmüştür.

(... sayılılar.)

* Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 5 ve 259. maddelerinde açıklandığı üzere, kalem hizmetlerinin titizlikle ele alınarak usulüne uygun bir şekilde UYAP üzerinden yürütülmesi, soruşturmalara ilişkin tüm veri girişinin ve bu verilerde meydana gelen değişikliklere ilişkin kayıtların zamanında, doğru ve eksiksiz bir biçimde yapılması ile bu konuda herhangi bir hak kaybına neden olunmaması,

36- Kalemde Tebligat

Kalemde yapılan tebligat evrakında tebligatı yapan memur ile alanın adı, soyadı ve imzasının bulunmadığı, tebligatı alan kişinin adres tespitinin yapılmadığı gözlenmiştir.

(... sayılılar.)

* Tebligat Kanunu'nun 23/1. fıkrasının 3, 5 ve 9. bentleri uyarınca, düzenlenecek evraka tebliğ yapan memurun adı ve soyadı ile tebligatı alan kişinin kimlik tespiti ve adresinin yazılmasından sonra tebliğ evrakının ilgililer tarafından imzalanması hususlarının usul ittihazi,

37- 4483 Sayılı Yasa Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin İncelemede;

a) ... sayılılarda, 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nun 17/1. maddesi hükümleri gereği doğrudan soruşturma konusu yapılabilecek zimmet/rüşvet/irtikâp/görev sırasında veya görevinden dolayı kaçakçılık/resmî ihale ve alım ve satımlara fesat karıştırma/Devlet sırlarının açıklanması veya açıklanmasına sebebiyet verme, 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nda yazılı suçlar, 5607 sayılı Kaçakçılık Kanunu kapsamındaki suçlar, Atatürk aleyhine işlenen suçlar, seçim suçları, işkence ve eziyet suçları, Cumhuriyet savcılarının adli işlemlerle ilgili yazılı veya sözlü talep ve emirlerini yerine getirmeme kapsamında adli görevi kötüye kullanma suçu, kamu görevlisinin suçu bildirmeme,

... sayılılarda, emniyet amirine müsnet tehdit ve hakaret; tapu memurunun görevi sırasında işlediği yaralama,

Suçlarından soruşturma izni istendiği,

b) Kamu görevlilerine ilişkin ... sayılı evrakta, soruşturma izni verilmesi için ilgili makama müzekkere yazılarak sonucunun beklendiği, 4483 sayılı Yasa'nın 7. maddesindeki süreler geçtiği halde, akıbetinin araştırılmadığı,

Müşahede edilmiştir.

* 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 1. maddesi gereğince, memurlar ile diğer kamu görevlilerinin görevleriyle alakalı olmaksızın görevleri sırasında işledikleri suçların Cumhuriyet savcısı tarafından resen soruşturulacağına hatırdan çıkarılmaması,

4483 sayılı Yasa'nın 7. maddesi gereğince, yetkili merciin soruşturma izni verilmesi ya da verilmemesi yönündeki kararını inceleme süresi dâhil 30 gün içinde vermesi gerektiği ve bu sürenin zorunlu hallerde 15 günü geçmemek üzere bir defa

uzatılabileceği dikkate alınarak, belirtilen sürelerin aşılması durumunda evrakın akıbetinin araştırılması gerektiğinin unutulmaması,

38- Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesine Dair Evrakın Tetkikinde;

a) ... sayılılarda, tali karar fişi düzenlenmediği,

b) ... sayılılarda, kararların tebliğe çıkartılmadan beklendiği,

c) ... sayılılarda, uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek, bulundurmak ve kullanmak suçunu işlediği kabul edilen suça sürüklenen çocuklar hakkında TCK'nın 191/2 maddesinin açık hükmüne rağmen 5 yıl yerine 3 yıl süre ile kamu davası açılmasının ertelenmesine karar verildiği,

d) ... sayılıda, uyuşturucu ve uyarıcı maddeyi satışı arz eden veya üçüncü şahıslara temin eden şüphelilerin eyleminin uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek, bulundurmak ve kullanmak şeklinde vasıflandırılarak erteleme kararı verilebildiği,

İzlenmiştir.

*** CMK'nın 171/5. maddesinin "Kamu davasının açılmasının ertelenmesine ilişkin kararlar, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir." şeklindeki hükmü ile Adli Sicil Yönetmeliği'nin Mahallî Adli Sicillere Gönderilecek Bilgiler başlıklı 6. maddesinin "Kanun'un 4. maddesinde belirtilen kararlarla ilgili olarak düzenlenecek ceza ve tali karar fişleri, özel kanunlar ve Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 171 ve 231. maddeleri gereğince savcılıklarca verilen kamu davasının açılmasının ertelenmesine, mahkemelerce verilen kamu davasının ertelenmesine ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin kararlara dair tanzim edilecek tali karar fişleri, kararı veren merci tarafından gönderilir." şeklindeki yasal düzenlemelere uyulması hususunda azamî özenin gösterilmesi,**

*** TCK 191/2 maddesinin 2. cümlesinde yer alan "Cumhuriyet savcısı, bu durumda şüpheliyi, erteleme süresi zarfında kendisine yüklenen yükümlülüklerle uygun davranmadığı veya yasakları ihlal ettiği takdirde kendisi bakımından ortaya çıkabilecek sonuçlar konusunda uyarır." şeklindeki amir hükmü ile şüphelinin kamu davasının açılmasının ertelenmesine ilişkin karara itiraz hakkının bulunduğu ve erteleme kararının ancak şüpheliye tebliğden sonra hüküm doğuracağını belirtir Yargıtay 10. Ceza Dairesinin 05/12/2016 tarihli ve 2015/3983 esas, 2016/3962 ve 15/06/2017 tarihli, 2016/3455 esas, 2017/2784 sayılı kararları nazarıyla, erteleme kararlarının şüpheliye tebliğinde gerekli hassasiyetin gösterilmesi,**

TCK'nın 191/2. maddesinin "Bu suçtan dolayı başlatılan soruşturmada şüpheli hakkında 04/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 171. maddesindeki şartlar aranmaksızın, beş yıl süreyle kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilir." şeklindeki açık hükmü ile Yargıtay 20. Ceza Dairesinin 30/05/2018 tarihli ve 2018/117 esas, 2018/2556 karar sayılı "5237 sayılı TCK'nın 191/2. maddesinde 'bu suçtan dolayı başlatılan soruşturmada şüpheli hakkında 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 171. maddesindeki şartlar aranmaksızın, beş yıl süreyle kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilir.' hükmünün getirildiği, bu hükmün kullanmak için uyuşturucu madde bulundurma suçuna münhasır olarak düzenlendiği, somut olayda 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 19. maddesinin

uygulanma olanağının bulunmadığı anlaşıldığından” şeklindeki sarih içtihadının uygulamada gözden irak tutulmaması,

39- Kolluğa Yazılan Bir Kısım Müzekkerelerde, Yasal Düzenlemeye Aykırı Olarak Soruşturma İşlemlerinin Yapılmasının İstenildiği,

Kolluğa yazılan müzekkerelerin incelenmesinde;

a) ... sayılılarda, kolluk tarafından şüphelinin aynı olay ile ilgili daha evvel ifadesinin alındığı gözetilmeksizin tekrar ifadesinin alınması için müzekkere yazıldığı,

b) ... sayılılarda, kolluğa keşif yapması veya bilirkişi ataması hususunda talimat verildiği,

Tespit edilmiştir.

* Şüphelinin aynı olayla ilgili yeniden ifadesinin alınması ihtiyacı ortaya çıktığında bu işlemin ancak Cumhuriyet savcısınca yapılabileceğini düzenleyen CMK'nın 148/5. maddesinin uygulamada dikkate alınması,

CMK'nın 83. maddesinde keşfin hâkim veya mahkeme veya naip hâkim ya da istinabe olunan hâkim veya mahkeme ile gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı tarafından yapılabileceği hususlarının düzenlendiği, CMK'nın 63/2 ve 3. maddelerinde ise bilirkişi atama yetkisinin hâkim veya mahkemeye ait olmakla birlikte soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı tarafından da kullanılabilceğinin kabul edildiği nazara alınarak, Cumhuriyet savcısının bu yetkilerini kolluğa devredemeyeceğinin bilinmesi,

40- Noter ve Avukatlar ile En Üst Dereceli Kolluk Amirleri Hakkındaki Soruşturmalar

Noter, avukat ve en üst dereceli kolluk amirlerine ilişkin yapılan soruşturmaların tetkikinde;

a) ... sayılı, noterin görevi ile ilgili iddialara ilişkin tahkikatta, 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun 153 ve 154. maddelerinde belirtilen izin işlemlerinin ikmali amacıyla evrakın soruşturma defterine kaydedilmediği,

b) ... sayılı, avukatın görevinden kaynaklanan suçlarla ilgili soruşturma evrakında, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 58/1 ve 59. maddelerinde belirtilen işlemler yapıp izin alınması için Bakanlığa başvurulmadan soruşturma defterine kayıt işleminin yapıldığı,

c) ... sayılılarda, en üst dereceli kolluk amirleri hakkında adli görevlerine ilişkin yapılan inceleme ve tahkikatların izin prosedürüne uyulmadan başlangıçta soruşturma defterine kaydedildiği,

Anlaşılmıştır.

* Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 01/01/2006 tarih ve 14 sayılı Genelgesi'nde belirtildiği üzere, noterlerle ilgili tahkikatlarda evrakın derhal soruşturma defterine kaydedilmesi,

Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 01/01/2006 tarih ve 13 sayılı Genelgesi ile Hâkimler ve Savcılar Kurulunun 30/04/2014 tarih ve 3 sayılı Genelgesi'nde açıklandığı veçhile, avukatlar hakkında Bakanlığın, en üst dereceli kolluk amirleri hakkında ise Hâkimler ve Savcılar Kurulunun iznine tâbi suçlarla ilgili şikâyet ve ihbara ilişkin incelemelerin muhabere kayıtları üzerinden yürütülmesi, ancak izin prosedürünün tamamlanmasından sonra evrakın soruşturma defterine kaydedilmesi, böylece soruşturma izni verilmemesi durumunda kayıtların açık kalması suretiyle karışıklıklara ve gereksiz yazışmalara sebebiyet verilmesinin önlenmesi,

41- Noterlik İş Kâğıtlarının Mahkeme Kararı Olmadan İstenmesi

Noterlikten ilgililerin imzasını taşıyan iş kâğıtlarının asıllarının mahkemeden gerekli karar alınmadan istendiği müşahede olunmuştur.

(... sayılılar.)

* 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun 55. maddesi gereğince, noterlik evrak ve defterlerinin daire dışına çıkarılabilmesinin noterliğin bulunduğu yerdeki hukuk mahkemesi kararı ile mümkün olabileceğinin anımsanması,

42- Olay Yeri ve Cesedin Fotoğraflarının Çekilmesi Gerekliği

Ölümlü olaylara ilişkin bir kısım soruşturma evrakında;

a) ... sayılılarda, otopsi işlemi ile olay yeri fotoğrafları veya görüntülerinin kaydedilmediği,

b) ... sayılılarda ise, çekilen otopsi ve olay yeri fotoğraflarının arkasına veya görüntü kayıtlarına ait kaset-CD'lerin üzerlerine soruşturma numarası ile ölünün adı, soyadı ve çekim tarihinin yazılmadığı,

Belirlenmiştir.

* CMK'nın 87/5. maddesi ile Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 20/02/2015 tarih ve Ölü Muayene ve Otopsi İşlemleri konulu 156 sayılı Genelgesi'nde izah edildiği üzere; ceset üzerinde varsa darp, cebir, mücadele, boğuşma, yara, mermi, barut izlerinin ve cesetten çıkarılan mermilerin, elbiselerin ve kişisel eşyaların, olayı aydınlayabilecek delil niteliğinde olabilecek her şeyin, muayene sırasında otopsiyi yapan hekimin istediği yerlerin, tüm iz ve delilleri belirtecek şekilde, muhtelif açılardan fotoğrafının çektilmesi, ayrıca bu usule uygun olarak fotoğraf çekildiğinin otopsi tutanağına ayrıntılı bir şekilde yazılması, çekilen fotoğrafların negatiflerinin, varsa görüntü kayıtlarının dosyada muhafaza altına alınması ve bunların üzerine soruşturma numarasının, ölünün ad ve soyadının yazılması, negatiflerin Cumhuriyet başsavcılığı tarafından tabettirilmesi ve fotoğrafların arkasına soruşturma numarasının, ölünün ad ve soyadının ve çekim tarihinin yazılmasından sonra ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından tasdik edilmesi, müteakip işlemlerde bu hususun ihmal edilmemesi,

Soruşturmanın asgari gerekleri sağlanmadan formalite gereği yapılan yetersiz otopsinin birçok soruyu aydınlatmayacağı, bu nedenle etkili bir soruşturmanın gerçekleştirilemeyeceği yönündeki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Kaya/Türkiye kararının uygulamada dikkate alınması,

43- Orman Suçlarına İlişkin Daimi Arama Kararlarının Orman İdaresine Gönderilmediği

... sayılılarda, 6831 sayılı Yasa'ya muhalefet suçlarına ilişkin daimî arama kararının bir örneğinin orman idaresi şefliğine gönderilmediği tespit olunmuştur.

* 6831 Sayılı Kanun'un 08/02/2008 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5278 sayılı Kanun'un sırasıyla 191 ve 193. maddeleriyle değişik 77 ve 79. maddeleri uyarınca; "Orman memurları kanunda tanımlanan suçların işlenmesinin önlenmesi veya işlenen suçlarla ilgili olarak başlatılan soruşturmadaki görevleri kapsamında kolluk görevlisi sıfatını haiz olup ayrıca CMK hükümlerine göre şüphelileri yakalama yetkisine sahip kılınmakla" daimî arama kararlarının bir örneğinin ayrıca orman idaresi şefliğine gönderilmesi,

44- Otopsilerin Tek Hekimle Yapılması

Ölümlü olaylara ilişkin bir kısım evrakta;

- a) ... sayılılarda, biri adli tabip veya pratisyen olmayan iki hekim tarafından,
- b) ... sayılılarda, sebebi yazılmaksızın tek doktorla,

Otopsi yapıldığı tespit edilmiştir.

* Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 87/1. maddesinde yazılı, "Otopsi, Cumhuriyet savcısının huzurunda biri adli tıp, diğeri patoloji uzmanı veya diğeri dallardan birisinin mensubu veya biri pratisyen iki hekim tarafından yapılır. Müdafî veya vekil tarafından getirilen hekim de otopside hazır bulunabilir. Zorunluluk bulunduğu otopsi işlemi bir hekim tarafından da yapılabilir; bu durum otopsi raporunda açıkça belirtilir" hükmüne ve Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 20/02/2015 tarihli Ölü Muayene ve Otopsi İşlemleri konulu 156 sayılı Genelgesi'nde belirtilen ilkelere riayet edilmesi,

Otopsi işleminin bir hekim tarafından yapılabilmesinin zaruret halinde ve zapta da geçilmek şartıyla mümkün olabileceğinin unutulmaması,

Soruşturmanın asgari gerekleri sağlanmadan formalite gereği yapılan yetersiz otopsinin birçok soruyu aydınlatmayacağı, bu nedenle etkili bir soruşturmanın gerçekleştirilemeyeceği yönündeki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Kaya/Türkiye, Tanrikulu/Türkiye ve Oğur/Türkiye kararlarının uygulamada dikkate alınması,

45- Ön Ödeme Tebliği İçin İlgililerin Celbi

Kendilerine ön ödeme emri tebliği gereken şüphelilerin kolluk makamlarına müzekkere yazılarak, Cumhuriyet başsavcılığında bulundurulmalarının istenildiği görülmüştür.

(... sayılılar.)

* TCK'nın 75. maddesinin öngördüğü yasal işlemlerin tatbikinde titiz davranılması, hürriyetin tahdidini gerektirebilecek benzeri hatalı uygulamaya son verilerek şüphelilere ön ödeme tebliğinin kanunî prosedür içinde yerine getirilmesinin zorunlu olduğunun bilinmesi,

46- Soruşturma Evrakının Kaybolması ve Kolluğa Gönderilenlerin Akıbetinin Araştırılmaması

Soruşturma kaydına nazaran;

a) (Listesi ayrı bir yazı ile Cumhuriyet savcılığına tevdi olunan / ... sayılı) soruşturma evrakının, dairede bulunmaları gerekli iken derdestler arasında olmadıkları gibi, sonuçlandırıldıkları veya kolluğa gönderildikleri hususunda da bir kayıt bulunmadığı,

b) ... yılından beri tahkikat için kolluğa gönderilen bazı soruşturma evrakının akıbetlerinin uzun süreden beri araştırılmadığı,
(... sayılılar.)

Anlaşılmış, bulunmayan (...) adet soruşturma evrakının araştırılması, kaybolduğunun belirlenmesi halinde, sorumluları hakkında gereğinin takdir ve ifası, ayrıca tahkik için kolluğa gönderilen ve numaraları belirtilen soruşturma evrakının akıbetinin araştırılması hususlarında Cumhuriyet başsavcılığına yazı bırakılmış, tekit işlemleri de ikmal ettirilmiştir.

*** Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160 ve izleyen maddeleri uyarınca, suç ve suçluların takipsiz kalması sonucunu doğuran ve sorumluluğu da gerektiren evrak kaybına sebebiyet verilmesinden kaçınılması, kolluğa gönderilen evrak akıbetinin de uygun zaman aralıklarıyla sorularak bir an önce sonuçlandırılması konusunda daha fazla hassasiyet gösterilmesi,**

Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 5, 108 ve 259. maddelerinde açıklandığı üzere, soruşturmaların başından itibaren kalem hizmetlerinin titizlikle ele alınarak usulüne uygun bir şekilde UYAP üzerinden yürütülmesi, soruşturmalara ilişkin tüm veri girişinin ve bu verilerde meydana gelen değişikliklere ilişkin kayıtların zamanında, doğru ve eksiksiz biçimde yapılması ile bu konuda herhangi bir hak kaybına neden olunmaması, bulunmayan evrakın ihyası ve ilgilileri hakkında işlem ifası,

47- Soruşturma Sırasında Öğrenilen Kabahat Fiilleri ile İlgili İşlem Yapılmaması

Tahkikatı sürdürülen suçun yanında, olay zanlılarının (yetkili makamlar tarafından hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket ettikleri / dilencilik yaptıkları / kumar oynadıkları / sarhoş oldukları / gürültü yaptıkları / mal veya hizmet satmak için başkalarını rahatsız ettikleri / izinsiz olarak cadde ve sokakları işgal ederek mal satışı yaptıkları / yasaya aykırı olarak tütün mamulü tükettikleri / kimlik bildirme yükümlülüğüne uymadıkları / çevreyi kirlettikleri / izinsiz afiş astıkları / yetkili makamlardan ruhsat almaksızın kanuna göre yasak olmayan silahları taşıdıkları ya da diğer özel kanunlarda sayılan) kabahat fiillerini işledikleri ve ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından idari yaptırım kararı verilmediği tespit edilmesine karşın, Kabahatler Kanunu gereğince işlem yapılmadığı görülmüştür.

(... sayılılar.)

*** Kabahatler Kanunu'nun 23. maddesine göre, Cumhuriyet savcısının kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde bir kabahat dolayısıyla idarî yaptırım kararı vermeye yetkili olduğunun, bir suç dolayısıyla başlatılan soruşturma kapsamında kabahat işlendiğinin öğrenilmesi halinde Cumhuriyet savcısının durumu ilgili kamu kurum ve kuruluşuna bildirebileceği gibi, ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından idarî**

yaptırım kararı verilmemiş olması halinde kendisinin de idarî yaptırım kararı verebileceğinin uygulamada nazara alınması,

48- Subay, Astsubay ve Askeri Şahıslar Hakkında Tahkikatlar

Subay, astsubay ve askerî şahıslar hakkındaki bir kısım soruşturmaların kolluğa bırakıldığı müşahede olunmuştur.

(... sayılılar.)

* 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Yasası'nın 93. maddesinin 2. fıkrası (Ek cümle: 24/11/2016-6763/7 md.) gereğince, anılan şahıslarla ilgili Türk Ceza Kanunu'nun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar haricindeki soruşturmaların bizzat Cumhuriyet savcıları tarafından yapılması gerektiğinin göz önünde tutulması,

49- Suç Eşyasının Evrak Arasında Muhafazası

Bir kısım soruşturma evrakında, suç eşyasının evrak arasında muhafaza edildiği, örneğin;

... sayılılarda, sahteliği iddia edilen nüfus cüzdanı/reçete/abonelik sözleşmesi asılları,

... sayılıda, olay yerinden elde edilen gözlük, kan, tırnak ve kıl örnekleri,

... sayılı evrakta, bomba yapımında kullanılan bakır teller,

... sayılıda, çalıntı olduğu iddia edilen çek aslı,

Gibi eşyanın emanete alınması gerektiğinin düşünülmediği saptanmıştır.

* Suç Eşyası Yönetmeliği'nin 5 ve 6. maddeleri uyarınca, kıymetli evrak ya da suç konusunu teşkil eden belgelerin ve eşyaların evrak arasında bırakılmayıp, suç eşyası kapsamında yer alanların derhal makbuz düzenlenmesi suretiyle emanet bürosuna tevdi gereğine uyulması, böylece kaybolma ve tahrifat gibi iddiaların önüne geçilmesi, olay yerinden delil olarak elde edilen tüm belge ve bulguların koruma altına alınması,

50- Şikâyet Dilekçelerinin Kayıtsız Olarak Havalesi

Şikâyet veya ihbarı içeren dilekçelerin, soruşturmaya kaydolunmadan doğrudan kolluğa havale ile tahkikatın ikmalinin talep olunduğu görülmüştür.

(... sayılılar.)

* Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 108. maddesinde belirtildiği üzere, herhangi bir şekilde intikal eden suçların vakit geçirilmeksizin soruşturmaya kaydedilerek gereğine hemen tevessül edilmesi, kolluğa kayıtsız evrak gönderilmemesi,

51- Şikâyetçi ve Şüpheliye Yasal Haklarının Anlatılıp Açıklanmadığı

... sayılılarda, mağdur, şikâyetçi ve şüpheliye yasal haklarının anlatılıp açıklanmadığı belirlenmiştir.

* CMK'nın 147 ve 234 ile devamı maddelerinde belirtilen yasal hakların, suçun mağdurları şikâyetçilerine ve şüphelilere anlatılıp açıklanarak, bu hususun da tutanağa yazılmasına azamî özenin gösterilmesi,

52- Şüphelilerin Savunmalarının Alınması Amacıyla Adres Araştırmasının Yapılması

Şüphelilerin ifadelerinin alınması amacıyla adres araştırmasının sadece kolluk marifetiyle yaptırıldığı, bunun genellikle yetersiz kaldığı ve soruşturmaların bazen salt bu nedenle uzadığı izlenmiştir.

(... sayılılar.)

* Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünün 02/06/2008 tarihli duyurusu ile Bakanlığın “adalet.gov.tr” adresindeki internet sitesinde yer alan 06/08/2008 tarihli ve “UYAP ile Adres Kayıt Sistemi (AKS) arasında entegrasyon sağlanmıştır.” başlıklı duyurusu dikkate alınarak, öncelikle UYAP AKS sistemi üzerinden, olmadığı takdirde bu kez adres kaydı muhtemel bütün özel veya resmi kurum ve kuruluşlardan (belediye, nüfus, tapulama, milli eğitim, özel idare müdürlüğü, askerlik şubesi, vergi dairesi, GSM operatörlükleri, Telekom, bankalar v.s.) adres tahkikinin düşünülmesi,

53- Şüpheli, Mağdur, Müşteki ve Tanıkların Çağrılması

Şüpheli, mağdur, müşteki ve tanıkların çağrılmasına yönelik yapılan işlemlerin incelenmesinde;

a) Şüpheli, mağdur, müşteki ve tanıklar adına çıkarılan çağrı kâğıtlarının ilgililere tebliğinin kolluk görevlilerine yaptırıldığı,

(... sayılılar.)

b) Bir kısım evrakta, şüpheli, mağdur, müşteki ve tanıkların, usulüne uygun davetiye tebliği yerine, Cumhuriyet savcılığında hazır edilmeleri için kolluğa gönderilen müzekkerelerle çağrıldıkları,

(... sayılılar.)

Beyan ve müşahede edilmiştir.

* Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 43, 71, 145 ve 233. maddeleri uyarınca, kanunda belirtilen istisnalar dışında tanık, bilirkişi, şüpheli, müşteki ve mağdurların bilinen en son adreslerine yapılacak meşruhatlı tebligat ile çağrılmaları, bu çağrının telefon, telgraf, faks, elektronik posta gibi araçlardan yararlanılmak suretiyle de yapılabileceği ancak çağrı kâğıdına bağlanan sonuçların bu durumda uygulanmayacağı gözetilerek, yasal düzenlemelere ve uluslararası sözleşmelere aykırı insan hakları

ihlaline, adlî kolluğun iş yükünün artmasına, kişilerin ve kolluk birimlerinin yakınmalarına neden olabilecek uygulamalardan kaçınılması,

54- Tanık İfadelerinde Meslek Bilgilerinin Sorulmadığı

Bir kısım dosyada, beyanlarına başvuru tanıkların, işi ve yerleşim yeri, işyerinin veya geçici olarak oturduğu yerin adresi, varsa telefon numaraları ile ilgili bilgilerin tespit edilip ifade tutanaklarına yazılmadığı izlenmiştir.

(... sayılılar.)

*** CMK'nın 58. maddesi gereği tanıkların beyanına başvurulduğu sırada tanığa, ilk önce adı, soyadı, yaşı, işi ve yerleşim yeri, işyerinin veya geçici olarak oturduğu yerin adresi, varsa telefon numaraları ile gerekirse tanıklığına ne dereceye kadar güvenilebileceği hakkında hâkimi aydınlatacak durumlara, özellikle şüpheli, sanık veya mağdur ile ilişkilerine dair sorular yöneltilip belirlenen bilgilerin tutanağa yazılmasının zorunluluk arz ettiğinin unutulmaması,**

55- Tanıklık ve Yemin

Tanık beyanlarına yönelik yapılan incelemede;

a) ... sayılılarda, Cumhuriyet savcılarınca dinlenen tanıklara yemin verilmediği,

b) ... sayılılarda, tanıklıktan ve yeminden çekinme hakkı bulunanlara bu hakları hatırlatılmadan yeminleri eda ettirilerek beyanlarının alındığı,

c) ... sayılılarda, on beş yaşını doldurmamış olan küçükler, ayırt etme gücüne sahip bulunmayan kişiler ile soruşturma konusu suça iştirak eden veya suçluyu korumak ya da suç delillerini yok etmekten şüpheli sıfatı taşıyanlara yemin yaptırıldığı,

Gözlenmiştir.

*** Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 45 ve izleyen maddelerindeki açıklama doğrultusunda hareket edilmesi,**

56- Trafik Kazalarında Bildirim

Yaralama veya ölümle sonuçlanan trafik kazalarına karışan araçların trafik kaydına UYAP üzerinden gerekli şerhin düşülmediği belirlenmiştir.

(... sayılılar.)

*** 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 85/2. maddesinin kazaya karışan aracın başkasına devir ve temlik veya üzerinde bir hak tesisinin önlenmesi amacıyla olaya el koyan Cumhuriyet başsavcılığınca aracın trafik kaydı üzerine şerh düşülmesi için talimat verilmesi gerektiğine ilişkin hükmü ile bu işlemin UYAP üzerinden yapılacağına bilinmesi,**

57-Tutuklu Evraka Öncelik Verilmesi

Şüphelileri tutuklu bulunan bir kısım evrakın tahkik işlemlerine öncelik verilmediği,

Bu cümleden olarak;

... sayılıda, ... tarihinde tutuklama kararından sonra tanık ...'nın bilgi ve görgüsünün tespiti için ... tarihinde çağrıldığı,

... sayılıda, şüphelinin sorgusunu müteakip mağdurun kesin raporunun alınması gerektiği halde ... tarihine kadar hiçbir girişimde bulunulmadığı,

Müşahede olunmuştur.

*** Soruşturmalarda tutuklu işlere öncelikle bakılarak, bir an önce delillerin toplanması ve evrakın muktezaya bağlanması hususunda gerekli hassasiyetin gösterilmesi,**

58- Tutuklu Evraka “TUTUKLU-İŞ” İbaresinin Yazılmaması

... sayılılarda olduğu gibi, tutuklu evrakı içeren dosya üzerine usulüne uygun olarak tutuklu iş ibaresi yazılmadığına tanık olunmuştur.

*** Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdarî ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 108. maddesi gereğince Cumhuriyet başsavcılığınca, soruşturma evresine ilişkin işlemlerin UYAP ortamında safahatının işlendiği soruşturma kaydına şüphelinin gözü altına alınma, tutuklanma, salıverilme ve tahliye tarihlerine ilişkin gerekli bilgiler girilmekle birlikte soruşturma evrakının fiziken düzenlendiği durumlarda oluşabilecek kimi sakıncaların önlenmesi bakımından şüphelinin tutuklu olması hâlinde; soruşturma evrakına ilişkin dosyanın üzerine dikkat çekici bir şekilde “TUTUKLU-İŞ” ibaresinin yazılması,**

59- Tutuklanan Yabancı Uyruklu Şahıslar Hakkında Duyuru

Ülkemizde suç işleyen yabancı uyruklu kişilerin; yakalanmaları, gözü altına alınmaları, tutuklanmaları, özgürlüğü bağlayıcı bir cezanın infazı için cezaevine alınmaları ve serbest bırakılmaları halinde istenilen bilgilerin Adalet Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğüne bildirilmediği beyan ve tespit olunmuştur.

(... sayılılar.)

*** 5271 sayılı Yasa'nın 107/3. maddesi ile Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü'nün 16/11/2011 tarih ve 70/1 sayılı Genelgesi'nde açıklanan usul dairesinde, istenilen hususların 24 saat içerisinde anılan Genel Müdürlüğe iletilmesinde aksamaya meydan verilmemesi,**

60- Tutuklamanın Yakınlarına Bildirilmemesi

Bazı soruşturma evrakında, mahkemece, tutuklunun bir yakınına veya belirlediği bir kişiye gecikmeksizin Cumhuriyet savcılığı aracılığıyla haber verilmesi kararlaştırıldığı hâlde,

tutuklu yakınlarına bilgi verilmediği, tutuklama ya da tutuklamanın uzatılmasına ilişkin kararın şüpheliye tebliğ edilmesi ile yetinildiği beyan ve müşahede edilmiştir.

(... sayılılar.)

*** Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 107/1. maddesine uygulamada işlerlik kazandırılması,**

61- Tutukluluğun İncelenmesinin Yasal Süresinde İstenmediği

... sayılılarda, şüphelilerin tutukluluk hallerinin devamının gerekip gerekmediği hususunda 30 günlük süre geçtikten sonra ilgili mahkemeden talepte bulunulduğu gözlenmiştir.

*** Soruşturmalarda tutuklu işlere öncelik verilerek kanunda öngörülen azami tutukluluk sürelerine titizlikle uyulması, tutukluluk hâlinin devam edip etmeyeceği hususunda gerekli incelemelerin de 5271 sayılı Kanunu'nun 108. maddesi hükmü göz önünde bulundurulmak suretiyle kanuni süreler içinde gerçekleştirilmesinin sağlanarak mağduriyetlere yol açılmaması,**

62- Uzlaşma Hükümlerinin Hatalı Uygulandığı

Uzlaşma hükümlerinin tatbikine dair evrakın incelenmesinde;

a) Bir kısım evrakta, soruşturmayı yürüten Cumhuriyet savcısı tarafından uzlaşma kapsamında bulunmadığı anlaşılan ... sayılıda, silahlı tehdit/neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama/cinsel taciz/birden fazla kişi tarafından birlikte konut dokunulmazlığını ihlal/silahla iş ve çalışma hürriyetinin ihlali/nitelikli hırsızlık/yağma/yakarak, yakıcı veya patlayıcı madde kullanarak mala zarar verme/nitelikli dolandırıcılık/hizmet ilişkisinden kaynaklı güveni kötüye kullanma/suç eşyasının satın alınması veya kabul edilmesi/banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması/kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret suçları ile ilgili evrakın uzlaştırma bürosuna gönderme kararı verilebildiği,

b) Uzlaştırma kapsamında kalan ... sayılılarda, çocuğun kaçırılması alıkonulması/suçta sürüklenen çocuk tarafından işlenen suç eşyasının satın alınması veya kabul edilmesi/basit dolandırıcılık/basit hırsızlık/kullanma hırsızlığı/paydaş veya el birliği ile malik olunan mal üzerinde hırsızlık/bir hukuki ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla işlenen hırsızlık/mala zarar verme/konut dokunulmazlığını ihlal/basit yaralama/iş ve çalışma hürriyetinin ihlali/taksirle yaralama/kişilerin huzur ve sükûnunu bozma/haberleşmenin gizliliğini ihlal/özel hayatın gizliliğini ihlal/kişiler arasındaki görüşmelerin dinlenmesi ve kayda alınması suçları ile ilgili olarak yeterli şüphe oluşturacak delil bulunmasına ve makul süre de geçmesine karşın dosyanın uzlaştırma bürosuna gönderilmediği,

c) ... sayılılarda, yasal dayanağının kalmadığı gözetilmeksizin, Cumhuriyet savcısı veya kolluk tarafından uzlaşma teklifinde bulunulduğu veya ifade ve tutanaklarda bu hususa yer verildiği,

d) ... sayılılarda, soruşturmayı yürüten Cumhuriyet savcısının uzlaşma kapsamında kaldığı anlaşılan suç ile ilgili olarak gerekli araştırma ve soruşturma işlemlerini yürütmeden,

toplanması gereken delilleri toplamadan soruşturma evrakını uzlaştırma bürosuna gönderme kararı verdiği,

e) ... sayılılarda, uzlaştırma kapsamında olmadığı veya suçun sübutuna etki edeceği mutlak sayılan deliller toplanmadığı anlaşılan dosyanın soruşturma savcısına iadesi yerine uzlaştırmacı görevlendirildiği,

f) ... sayılılarda, müşteki ve müşteki/şüpheliler hakkında ... tarihli uzlaştırma raporuna göre uzlaşma sağlanamadığının anlaşılmasına karşın ... tarihinde yeniden uzlaştırmacı atanarak uzlaşma teklifi yoluna gidilebildiği,

g) ... sayılılarda, uzlaştırma kapsamına giren bir suçun, bu kapsama girmeyen bir başka suçla birlikte işlenmiş olduğu ve kapsama girmeyen suç hakkında ek kovuşturmaya yer olmadığı kararının verildiği hâllerde evrakın, bu karara karşı yasal olarak öngörülen 15 günlük itiraz süresi ve olası bir itirazın sonucu beklenmeksizin uzlaştırma bürosuna gönderildiği gibi uzlaştırma bürosunca da gerekli hassasiyet gösterilmeksizin doğrudan uzlaştırmacı görevlendirildiği,

h) ... sayılı bir kısım evrakta, uzlaştırmacı raporlarının incelenmesinde kanuni temsilcileri yerine, suça sürüklenen çocuklara/korunmaya muhtaç çocuklara/kısıtlılara uzlaşma teklif edildiği, buna karşın bazı evrakta ise, reşit olan şüpheliye uzlaşma önerisinde bulunulmadığı, anne ve babası ile birlikte müracaatının istendiği,

ı) ... sayılılarda, uzlaşmada edimin yerine getirilmesinin ileri bir tarihe bırakılmasına veya taksit bağlanmasına karşın, şüpheli hakkında kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilmeden taksit süresinin dolmasının beklendiği,

i) ... sayılılarda, uzlaşma raporlarının Cumhuriyet savcısı tarafından onaylandığına dair imza ve/veya mührün yer almadığı,

j) ... sayılılarda, uzlaştırma evrakının uzlaştırmacıya teslim edilmesinden itibaren otuz günden, uzlaştırmacıların ek süre taleplerinin üzerinden ise yirmi günden fazla süre geçmesine karşın uzlaştırma işlemlerinin sonuçlandırılmadığı veya sonuçlandırıldığına dair raporun dosyada bulunmadığı halde ilgililerin uyarılmadığı,

Tespit edilmiştir.

*** CMK'nın 253/1, a, b, c, 2, 3 madde ve bentleri çerçevesinde, soruşturmaya konu suçun uzlaştırma kapsamında kalıp kalmadığının belirlenmesinde gerekli hassasiyetin gösterilmesi,**

CMK'nın 253/4 ve Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nin 10/2. maddeleri uyarınca, soruşturma konusu suçun uzlaşmaya tâbi olması ve kamu davası açılması için yeterli şüphenin bulunması hâlinde, dosyanın gönderme kararı ekinde uzlaştırma bürosuna gönderilmesi gerektiği ve uzlaşma teklifinin ancak anılan büro tarafından yapılabileceği hususlarının göz önünde tutulması,

Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nin 11. maddesi uyarınca, şüpheli hakkında kamu davası açılması için yeterli şüphenin tespitine yönelik, suçun sübutuna etki edeceği mutlak sayılan deliller toplanmadan dosyanın Uzlaştırma Bürosuna gönderildiğinin anlaşılması halinde uzlaştırmacı görevlendirilmeyip evrakın Soruşturma Bürosuna iadesi gerektiğinin unutulmaması,

CMK'nın 253/18 ve Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nin 21/1. maddeleri gereğince; uzlaştırmanın sonuçsuz kalması halinde tekrar uzlaştırma yoluna gidilemeyeceğine dair hükümlere riayet edilmesi,

Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nin 10/3. maddesi uyarınca uzlaştırma kapsamına giren bir suçun, bu kapsama girmeyen bir başka suçla birlikte işlenmiş olduğu ve kapsama girmeyen suç hakkında ek kovuşturmaya yer olmadığı kararının verildiği hâllerde, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın CMK'nın 173. maddesinde belirtilen usuller dairesinde; bu karara karşı itiraz süresinin geçmesi veya itirazın reddedilmesi üzerine kesinleşeceği ve bu şekilde geçerlik kazandıktan sonra uzlaştırma kapsamında kalan suç ile ilgili evrakın Uzlaştırma Bürosuna gönderilmesi gerektiğinin unutulmaması,

CMK'nın 253/4 ve Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nin 29/1. maddeleri uyarınca suça sürüklenen çocuğun, mağdur veya suçtan zarar görenin teklif tarihinde reşit olmaması halinde, uzlaşma teklifinin yasal temsilcilerine yapılması gerektiği yönündeki düzenlemeye uyulması,

CMK'nın 253/19 ve Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nin 20/1, 2, 3, 4, 5. maddeleri uyarınca; edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, taksidde bağlanması veya süreklilik arz etmesi halinde, CMK'nın 171. maddedeki şartlar aranmaksızın, şüpheli hakkında kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verileceği, erteleme süresince zamanaşımı süresinin işlemeyeceği, kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararından sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, 171. maddenin 4. fıkrasındaki şart aranmaksızın, kamu davasının açılacağı, uzlaşmanın sağlanması halinde, soruşturma konusu suç nedeniyle tazminat davası açılmayacağı; açılmış olan davadan feragat edilmiş sayılacağı, şüphelinin, edimini yerine getirmemesi halinde uzlaşma raporu veya belgesinin, İcra ve İflas Kanunu'nun 38. maddesinde yazılı ilâm mahiyetini haiz belgelerden sayılacağına ilişkin hükmün uygulanmasına özen gösterilmesi gerektiğinin anımsanması,

CMK'nın 253/17 ve Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nin 18/4. maddeleri uyarınca “Cumhuriyet savcısı, uzlaşmanın, tarafların özgür iradelerine dayandığını ve edimin hukuka ve ahlaka uygun olduğunu belirlerse raporu veya belgeyi mühür ve imza altına alarak soruşturma dosyasında muhafaza eder.” şeklindeki amir hükümlerin uygulanması konusunda hassasiyet gösterilmesi,

CMK'nın 253/12 ve Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nin 17/1. maddeleri uyarınca uzlaştırmacı tarafından dosya içindeki belgelerin birer örneği kendisine verildikten itibaren en geç otuz gün, ek süre talebinden itibaren ise en çok 20 gün içerisinde uzlaştırma işlemlerinin sonuçlandırılmasına özen gösterilmesi,

Bu doğrultuda; Uzlaşmanın esas ve usullerini düzenleyen CMK'nın 253. maddesi ile Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği hükümlerinin uygulanmasında hassasiyet gösterilerek ilgililerin yeniden gelip gitmelerinin önlenmesi ve soruşturmaların uzamasına neden olabilecek benzeri davranışlardan kaçınılması,

63- Yargıda Hedef Süre

Soruşturma aşamasında hedef sürelerin tatbikiyle ilgili bazı hususlarda emredici usul kurallarına aykırı davranıldığı, bu cümleden olarak;

a) ... sayılı dosyalarda, ... suçlarına ilişkin () aylık/yıllık hedef süre ... tarihinde dolmasına karşın halen sonuçlandırılmadığı,

b) ... sayılı dosyalarda, soruşturma türü için öngörülen hedef süreler aşılmasına rağmen, gecikmeye ilişkin nedenlerin UYAP sistemine girilmediği,

c) ... sayılı dosyalarda, ilgilinin bizzat sözlü veya yazılı müracaatı bulunmasına rağmen hedef süreyi içeren belgenin verilmediği ya da elden verilmesi yerine tebliğ yoluna gidildiği,

d) ... Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından her yıl Ocak ayı sonu itibarıyla hedef sürelerin gerçekleşmesinde yaşanan gecikmelerin sebepleri ve çözüm önerilerine ilişkin hazırlanması gereken raporların düzenlenerek ilgili mercilere gönderilmediği veya gecikmeli olarak gönderildiği,

Tespit edilmiştir.

* 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 28/2-7. fıkraları ile 23/06/2017 tarih ve 30105 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Soruşturma, Kovuşturma veya Yargılama Hedef Sürelerinin Belirlenmesi ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik hükümleri, Kanun Yolu Değerlendirme Formlarının Düzenlenmesine İlişkin Yönetmelik ve Adalet Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığının 04/09/2018 tarihli görüşü çerçevesinde, soruşturma evresi için belirlenen ve ilgililer için yasal hak doğurmayan, yargısal süreçleri iyileştirmeyi amaçlayan hedef sürelere riayet edilmesi, sorumluluğu mucip olacak ihmal ve gecikmelere sebebiyet verilmemesi,

Soruşturma, Kovuşturma veya Yargılama Hedef Sürelerinin Belirlenmesi ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 8/1. maddesi uyarınca, hedef sürelerle uyulamaması halinde gecikme nedenlerinin UYAP sistemine işlenmesi,

Soruşturma, Kovuşturma veya Yargılama Hedef Sürelerinin Belirlenmesi ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 7/1. maddesinde yer alan "Cumhuriyet başsavcılıklarında kayıt numarası alan soruşturma dosyalarında, ilgilinin bizzat sözlü veya yazılı müracaatı halinde hedef süreyi içeren belge soruşturma bürosunca verilir. Bu belge ayrıca tebliğ edilmez." hükmünün uygulamada nazara alınması,

Soruşturma, Kovuşturma veya Yargılama Hedef Sürelerinin Belirlenmesi ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 8/3. fıkrasında ayrıntılarına yer verilen raporun hazırlanıp Hâkimler ve Savcılar Kurulu ile Adalet Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığına gönderilmesinde hassasiyet gösterilmesi,

64- Zabıtların İmzasız Bırakılmaması

Bir kısım soruşturma evrakında düzenlenen ifade tutanaklarının Cumhuriyet savcısı ve/veya işlemde hazır bulunan şüpheli-suça sürüklenen çocuk/müşteki-mağdur/tanık tarafından imzalanmadığı belirlenmiştir.

(... sayılılar.)

* Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdarî ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 5/7. maddesine göre, "Tutanak, belge ve kararlar elektronik ortamda düzenlenir ve gerekli olanlar ilgilileri tarafından güvenli elektronik imza ile imzalanır." hükmü uyarınca işlemlerin UYAP'ta yapılması, tutanak, belge ve kararların fiziki düzenlenmesi halinde yapılan işin ciddiyeti, ifadenin kim tarafından alındığının kolaylıkla belirlenebilmesi ve eksikliğin doğuracağı diğer sakıncalar da nazara alınarak düzenlenen tutanakların Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 169. maddesi hükümlerine göre imzalanması, teknik engelin ortadan kalkması üzerine en kısa sürede işlemin taratılarak UYAP'a aktarılması,

65- Zamanaşımı Sürelerinin Hesabında Hata

Faili meçhul olarak nitelendirilen bir kısım evrakta zamanaşımı süresinin belirlenmesinde hataya düşüldüğü,

Bu cümleden olarak;

a) ... sayılıda, ... tarihinde işlenen ve TCK'nın 149/1-a maddesine temas eden silâhli yağma,

... sayılıda, ... tarihinde işlenen TCK'nın 142/2-b maddesine uygun elde veya üstte taşınan eşyayı çekip almak suretiyle işlenen hırsızlık,

.... sayılıda, ... tarihinde işlenen ve TCK'nın 109/2 maddesini ihlâl mahiyetinde bulunan cebir, tehdit veya hile kullanılmak suretiyle kişiyi hürriyetinden yoksun kılma,

... sayılıda, 28/06/2014 tarihinden sonra işlenen ve TCK'nın 142/1-e maddesini ihlâl mahiyetinde bulunan adet veya tahsis veya kullanımları gereği açıkta bırakılan eşya hakkında hırsızlık,

... sayılıda, ... tarihinde işlenen ve TCK'nın 151/1, 152/2-a maddesini ihlâl mahiyetinde bulunan yakarak mala zarar verme,

... sayılıda, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 2012/6-1247 esas ve 2012/1842 karar sayılı ilamında belirtildiği üzere, hırsızlık suçunun gece vakti işlenmesinin zamanaşımı süresinin belirlenmesinde dikkate alınması gerektiği hususu gözetilerek, 28/06/2014 tarihinden önce işlenen ve TCK'nın 142/1.b, 143/1 maddelerini ihlal mahiyetinde olan geceleyin ikametden hırsızlık,

... sayılıda, ... tarihinde işlenen TCK'nın 245/1 maddesini ihlâl mahiyetinde bulunan banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması,

... sayılıda, 28/06/2014 tarihinden sonra işlenen ve TCK'nın 142/2-h maddesini ihlâl mahiyetinde bulunan herkesin girebileceği bir yerde bırakılmakla birlikte kilitlenmek suretiyle ya da bina veya eklentileri içinde muhafaza altına alınmış olan eşya hakkında hırsızlık,

... sayılıda, ... tarihinde işlenen TCK'nın 226/3-1.cümle maddesini ihlâl mahiyetinde bulunan müstehcenlik,

... sayılılarda, ... tarihinde işlenen TCK'nın 142/2-b maddesine uygun elde veya üstte taşınan eşyayı çekip almak suretiyle işlenen hırsızlık,

Suçlarında zamanaşımı süresinin TCK'nın 66/1-d maddesi gereğince 15 yıl yerine 8 yıl,

b) ... sayılıda, ... tarihinde işlenen ve TCK'nın 141. maddesinin ihlali mahiyetinde bulunan hırsızlık,

... sayılıda, 28/06/2014 tarihinden önce gündüz vakti işlenen ve TCK'nın 142/1-b ve 116/1 maddelerini ihlâl mahiyetinde bulunan bina dahilinden hırsızlık ve konut dokunulmazlığını ihlal,

... sayılıda, 28/06/2014 tarihinden sonra işlenen ve TCK'nın 152/1.a maddesini ihlal mahiyetinde olan kamu malına zarar verme,

... sayılıda, ... tarihinde işlenen ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 74/1. maddesine temas eden izinsiz olarak kazı veya sondaj yapmak,

Suçlarında zamanaşımı süresinin TCK'nın 66/1-e maddesi gereğince 8 yıl yerine 15 yıl,

c) ... sayılıda, ... tarihinde işlenen TCK'nın 81/1 maddesine uygun kasten adam öldürme suçundan zamanaşımı süresinin, TCK'nın 66/1-b ve 66/3 maddeleri gereğince 25 yıl yerine 20 yıl,

... sayılıda, ... tarihinde işlenen TCK'nın 82/1-a maddesine uygun tasarlayarak adam öldürme suçundan zamanaşımı süresinin, TCK'nın 66/1-a ve 66/3 maddeleri gereğince 30 yıl yerine 20 yıl,

Olarak kabul edilip şüphelilerin aranmaları için kolluğa müzekkereler yazıldığı anlaşılmıştır.

*** Dava zamanaşımının resen uygulanacağı gözetilerek; TCK'nın 66 ve 67. maddeleri ile Yargıtay içtihatları göz önünde tutularak soruşturma evrakının daha sık aralıklarla elden geçirilmesi, bu kabil hatalardan sakınılması, dava zamanaşımı süresinin tespitinde hassasiyet gösterilmesi,**

66- Zorla Getirme Kararları

Kolluğa gönderilen zorla getirme kararlarında, ilgilinin açıkça kim olduğu/gerektiğinde eşkâli/isnat olunan suçu/zorla getirilmesi nedenlerinin yazılmadığı tespit edilmiştir.

(... sayılılar.)

*** Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 146. maddesi ile Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 20/02/2015 tarih ve 162 sayılı Genelgesi'nde belirtildiği gibi zorla getirme kararlarında, çağrıya rağmen gelmeyen tanık, bilirkişi, mağdur ve şikâyetçi ile şüphelinin açıkça kimliğinin yanında kendisiyle ilgili suçun, zorla getirilmesi nedenleri ve gerektiğinde eşkâlinin yazılması hususuna riayet edilmesi,**

67- Zorunlu Müdafî ve Vekil Bulundurulmadan İfade Alma

Bir kısım evrakta; soruşturma maddelerinin ceza miktarları gereğince şüphelilere, yaşı küçük/sağır veya dilsiz/meramını ifade edemeyecek derecede malûl olan şüpheli, mağdur ve şikâyetçilere zorunlu müdafî veya vekil görevlendirilmeden ifadelerin alındığı görülmüştür.

(... sayılılar.)

*** Şüphelilerle ilgili olarak CMK'nın 147, 149 ve 150. maddeleri ile müşteki ve mağdurlara ilişkin aynı Yasa'nın 234/2, 239/2. maddeleri gereğince, müdafii bulunmayan şüpheli veya sanık; çocuk, kendisini savunamayacak derecede malul veya sağır ve dilsiz ise veya şüpheli hakkında alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı soruşturma yapılması halinde istemi aranmaksızın bir müdafii; mağdur veya suçtan zarar görenin çocuk, sağır ve dilsiz veya kendisini savunamayacak derecede akıl hastası olması halinde avukat görevlendirilmesi için istem aranmayacağı yönündeki yasal düzenlemelere riayet edilerek bu konuda herhangi bir yakınma ve hak kaybına sebebiyet verilmemesi,**